"ԱՐԵՒԵԼՔ"
ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԼԱԹԻԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐԸ

Կ. Պոլսոյ համար տարեկան	80	Ղ.
» » վեցամսեայ	45	»
Գաւառներու համար տարեկան	108	»
» » վեցամսեայ	60	»
Օտար երկիրներու համար տարեկան	35	Ֆր.
» » վեցամսեայ	20	»

Թղթատարի ծախքը մեր վրայ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք

ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرهولك
ارمنيجه يومى و سياسى غزته
صاحب امتيازى قره كين بوياجيان
درعليه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Directeur-Propriétaire
KARÉKIN BOYADJIAN
Cons/ple, Galata

ՕՐՈՒԱՆ ԿԵԱՆՔԻ ՀԵՏ

Թուրք բարեկամս.— Թռչնիկի մը պատմութիւնը։

Բարեկամէ յանձնարարուած Թուրք երիտասարդի մը հետ նոր մտերմացած էինք։ Յաճախաւոր տեսակցութիւնը մեզի համար անհրաժեշտ դարձած էր։

Ապրիլ 31ի ցոյցերը ու այնուհետեւ տեսնուած մեր ասիացի զինուորներուն ապերասան վարմունքը մութ կէտեր կը Թանձրացնէին հորիզոնին վրայ։ Երկուքս ալ հաւասարապէս մտահոգութիւններ ունեցանք։ Անգամ մը հարցուց.

—Ինչպէս կը գտնէք։

—Իրաւ որ խելքս չի հասնիր, պատասխանեցի. սա կրնամ ըսել Թէ երբեք յաւ բան մը չեմ գուշակեր այդ շարժումներուն մէջ։

Այնուհետեւ իրարու հասան մեր կեդրոնական բանակին գրաւումը ու ազատութեան վերադարձը։ Ուրախ տրամադրութեան կը պատրաստուէինք։ Տեսնուեցանք իրարու վրայ։ Ատանայի լուրերը եկան տեղալ, ու ա՛լ չերեւցաւ բարեկամս։

Այս չորեքշաբթի դիպուածով իրար գտանք։ Կը վազէ ինծի, ու ցաւագին սրտով մը կ'ըսէ Թէ ամօթ զգացած էր ինքը Կիլիկիայէն առնուած տխուր լուրերէն. ու ճիշդ մեկնին պատճառներով ընդհատած էր իր յաճախաւոր տեսակցութիւնը։

Անդրադարձի զինքը, ու իրաւաբար,

—Ամօթ անոնց երեսին, կ'ըսեմ, որոնք այդ արիւնի, կրակի ու քանդուածքին մէջ ունեցան իրենց խօսքն ու գործքը։

Վերջապէս նստած էինք տեղ մը ու վերսկսանք մեր ընդհատուած տեսակցութիւնը։ Բարեկամս, իբրեւ հայրենակից ու մասամբ ալ իբրեւ մարդ, եղածներուն վրայ իր ցաւը արտայայտելէ ետքը, կ'ուզէր գիտնալ Թէ ինչ կը զգայինք մենք այդ արիւններէն իբրեւ ազգակից կոտորուած այդ զոհերուն։

Բառերով ցաւին աստիճանաւորութիւնը որակելը շատ տափակ պիտի ըլլար. պատմութիւն մը ըրի. մեր տանը մէջ տեղի ունեցած Թռչնիկի մը պատմութիւնը, որ մէկ օրուան հնութիւն ունէր։

Փոքր տղաս առաւօտուն գտած էր ճնճղուկի ձագուկ մը, Թուփի մը ներքեւ հազիւ պատսպարուած։ Ուրախութեամբ, բարձրաձայն տուն մտաւ։ Ձագուկը կը դողդղար. Թեւիկները կծկուած, գլխիկը կախ գորշ լանջքին վրայ, աչուկներն ալ չէր ուզեր բանալ։

—Պիտի պահեմ, կ'ըսէ, պիտի հոգամ։

Իմ աչքերովս, Թռչնիկը ապրելու հաւատք չէր տար, հաւանաբար կը մեռնէր ու այնուհետեւ տղեկիս ա՛յնքան անմեղուկ հրճուանքը, սրտի ա՛յնքան խայտանքը՝ կսկիծի կը փոխուէր։ Այդ մորմոքի կանխատեսութիւնովը, յորդորեցի որ տանի ու իր գտած տեղը դնէ Թռչնիկը՝ ձագուկին տեսքէն չզրկելով մայրիկն ալ որ անշուշտ պէտք էր փնտռէր իր սրտին հատորիկը։

—Ո՛չ, կ'ըսէ, կեր կ'ըլլայ կատուներու. ուրուրն ալ Թշնամի է ձագերու։ Կը պահեմ, կը զօրացնեմ, ու անկէ ետքը Թող կուտամ։

Կեցաւ իր ըսածին վրայ ու ըրաւ ինչպէս որ կ'ուզէր։ Քիչ մը ետքը տեսայ որ Թաթիկներուն մէջ քնքշաբար առած Թռչնիկը, բերնովը մեղմիկ ջերմութիւն կուտար անոր։ Անգամ մը վազեց քովս։

—Տես, կ'ըսէ, Թեւիկները սկսաւ շարժել։

Քիչ մը ետքը դարձեալ.

—Նայէ՛, աչուկները կը բանայ։

Կեանքը սկսած էր արթննալ ընդարմացած փոքր մարմինիկին մէջ։ Ա՛լ վախ չունէի Թէ մահուան կսկիծը կ'ունենար Շահէնս։

Իր դպրոցին ժամն անցած էր։ Հայր ու մայր, չգիտեմ ինչպէս, ներողամիտ եղանք և Թող տուինք որ Թռչնիկովը զբաղի։

Արեւին մէջ էր ան, ձագուկը. բոլորովին նորաստեղծուած, իր մանրիկ աչուկներուն մէջ կեանքի կրակը կը փայլէր. ինքը շարժուն, Թրթռուն, Թեւթըռուն, սիրունիկ լանջքը ուռած, աղուամազը ցցուած այնպէս որ կարելի էր Թելիկ Թելիկ համրել զանոնք. փայլ մը իր վրայ, պայծառ ու վառվռուն։

Ու ինչ լսեմ անգամ մըն ալ. խլխլճրլխանք, ձագուկին ճիչը... Անհաւատալի Թուեցաւ։ Վազեցի պատուհան։ Թռչնիկն էր, ա՛ն, բոլորովին հրճուալից, խայտանքի մէջ կայտառուն, ծառմառուն։ Եւ ահա ճնճղուկ մը մօտեցած էր ձագուկին, որդիկ մը կտուցին մէջ։ Մայրն ու ձագուկը զիրար գտած էին։ Հրաշքէ մը աւելի էր ինծի պատմութիւնը։

Շահէնս կէս օրէ ետքը գացած էր դպրոց, խիստ պատուէրներ տալով մայրիկին որ ուշադիր ըլլար Թռչնիկին պահպանութեանը։

Ես ալ մեկնած էի արդէն։

Ամէնքէն առաջ ես դարձայ։ Թռչնիկը չկար. չոր ձեռք մը դուրս հանած էր պատսպարանէն, և կատու մը բզկտած հէք սաղմուածը։

Սիրտս կտոր կտոր եղաւ։

Մեր առաջին գործը եղաւ, հայր ու մայր, կանխաւ համաձայնիլ ու ըսել Շահէնիս Թէ ձագուկը Թռաւ իր մայրիկին հետ։ Ու այդպէս ալ չարժեցանք, ջանալով սակայն, որքան հնար է, Թռչնիկին խօսքը չընել։

Ընթրիքը օրուան նիւթերու դասաւորման է։ Ձագուկին պատմութիւնը սկսաւ։ Հայր ու մայր սրտադողի մէջ էինք։

—Հիմա մայրիկին հետ է ա՛ն, ձագուկը, այնպէս չէ՞։ Հայրիկ։

—Այո, տղաս։

—Դուք չհաւատացիք առաւօտուն Թէ պիտի ողջնցնէի ան։

—Ճիշտն ասած, այդպէս։

—Ես ինչպէս ողջնցուցի զանի։

—Դու շատ բաներ կրնաս, տղաս։

—Թռաւ, այնպէս չէ՞։ Որքան ուրախ ըլլալու են հիմա մայրն ու ձագուկը։

—Այո, շա՛տ ուրախ։

Կարճ կապելու ջանք կ'ընէի որ չըլլայ Թէ անզգոյշ բառ մը լուսամուտ մը բանար աղետքին վրայ։

—Մինչեւ ո՞ւր գացին արդեօք։ Ի՛նչ ալ ըլլայ, մօտիկ են մեզի. ձագուկը դեռ կարող չէր հեռուները Թռչիլ։ Վաղը պիտի փնտռեմ սա տեղուանքը։

—Փնտռէ. բայց չեմ կարծեր որ գտնես։

—Կը փորձեմ։

—Շատ լաւ։

—Ե՛հ ո՛ւր կ'ուզէ Թող ըլլայ. կը բաւէ որ իր մայրիկին հետ է հիմա, անոր Թեւերուն տակ ծրարուած։

—«Կը բաւէ», այո ըսի. ալ չզբաղինք Թռչնիկովը։ Սեղանի վրայ ենք. քիչ մըն ալ կերակուրներու մասին խօսինք։

Քանի մը լուռ րոպէներ հազիւ Թէ անցած, լուրջ կերպով մը կրկնեց.

—Թռաւ, այնպէս չէ՞, հայրիկ։

—Թռաւ, տղա՛ս, Թռա՛ւ։

Իմ կարճուկ պատասխաններուս մէջ կասկած մը ծնած էր մտքին մէջ, ու այս անգամ բախտին անխօս յայտնութեանը դիմեց։

—Կեցէ՛ք, կ'ըսէ, հիմա կը հասկնամ ճիշդ չէ ընդհատել ճաշը. Թուղթ մը երկու կտոր ըրաւ, գրիչը Թաթխեց մելանի մէջ. ու մէկուն վրայ գրեց թռչնիկ միւսին վրայ մահ, ու զանոնք պլորելով, ձգեց գետինը ու ձեռքը երկնցուց անոնցմէ մէկը վերցնելու։

Սոսկալի՜ դիպուած. իր Թաթիկին մէջ բացուեցաւ մահը։ Դարձեալ փորձեց. փորձեց երեք անգամ, ու միշտ իր Թաթիկին մէջ պարզուեցաւ մահուան Թուղթը։

— «Մեռած է», ըսաւ, ու մնաց այդ սեւ կէտին վրայ, աչուկները արցունքով լի։

Մենք լուռ կեցանք, իբրեւ Թէ չուզելով լսել ինչ որ կ'ուզէր։ Թղթի կտորիկները մեզմէ աւելի ճշմարտախօս եղած էին։ Երբ կարծեցինք Թէ ալ վերջացած էր, լաւ համարեցինք Թողուլ զինքը այդ դրութեան մէջ ուր քիչ մը տարակոյս կրնար մնալ, և յանկարծ.

—Կը վախնամ որ կատու մը բզկտած ըլլայ ձագուկս։

Այո, կատու մը ճղակոտոր բրած էր Թռչնիկը ու փախած։ Մենք լռեցինք այդ մասը։

—Մե՛ղք, կ'ըսէ. գոնէ գիտնայի Թէ ո՞ր կատուն էր։

Տխուր, սիրտը անհունապէս կոտրած, անկողին մտաւ։ Առտուն կանուխ, տակաւին քնաթաթախ, աչուկները բաց ու գոց.

—Թռա՜ւ, կ'ըսէ, այնպէս չէ՞, հայրիկ։ Դուն աչքովդ տեսա՞ր ձագուկը։

—Ես բացակայ էի, կարծեմ մայրիկդ տեսած էր։

—Երազիս մէջ գտած էի. աջ ձեռքիս վրայ կեցած կ'երգէր, կը Թրթռար, կը ճլըճլար։

—Ա՛ս բարեգուշակ է, տղաս. եթէ մեռած ըլլար, սեւերու մէջ կը տեսնէիր ձագուկը։

Մութին հետ իր տխրութիւնը կ'երթար քիչ քիչ. սկսաւ Թղթի կտորիկներու գուշակութեանը վրայ տարակուսիլ. ու հետզհետէ տրամադրուիլ դէպի լաւատեսութիւն։

Քիչ յետոյ, հագուած, լուացուած, պատուհանին առջեւ էր Շահէնս. գլուխը երկնցուցած դէպի դուրս ու աչքերը Թռչնիկին հետազօտ։

Անուշի՛կ պատրանք։

Բարեկամս հասկցած էր զիս, ու լաւ հասկցած։ Խռովքի մէջ ելաւ մեկնելու, ձեռքերս սեղմելով, հազիւ քանի մը բառ Թոթովելով։ Ես մինակ մնացի։

Ու հիմա կը խորհիմ Թէ ո՜րքան ձագուկներ ունինք որոնք մէկ օրէն միւսը բզկտուեցան, ճղակոտոր եղան, փղոտուեցան. և ո՜րքան ալ մայրիկներ որոնք մնացին առանց ձագուկի, սիրտերնին կոտրած, յաւիտենական խոցը հոգիներուն մէջ, և կուրծքերնին Թափուր կեանքի հրճուանքներէն։

Գոնէ տղու մը պատրանքը տրուէր մեզի և անուշիկ երազ մը, ցորեկուան լոյսին հետ, գար ցրուելու մութին սեւութիւնը, մահուան տխրութիւնը։

Հիմա վախ մը ունիմ։ Շահէնս գուցէ այս գիշեր լսէ իր ձագուկին պատմութիւնը, ու կատուի մը ոճիրը։ Վրէժի կրակը պիտի հրդեհուի իր մէջ կատուն փնտռելու։

Ան պիտի փնտռէ, գտնելու սփոփանքը պիտի ունենայ, մինչ ասդին մեր ձագուկներուն գիշատիչ վագրերը մէջտեղն են, ազատօրէն ման կուգան, անձեռնմխելի։

ՀՐԱՆԴ

ՎԱՍՊՈՒՐԱԿԱՆ ԱՇԽԱՐՀ

Պոլսոյ դէպքերուն ազդեցութիւնը.— Զօրաց ցոյցը.— Ապրիլ 12ի միթինկը.— Ապրիլ 15ի խրախճանութիւնները.— Ապրիլ 19ի միթինկը.— Աւազակապետ Միր-Մհէն։

ՎԱՆ, 28 Ապրիլ

Ինչպէս ամէն տեղ, բնականաբար նաեւ Վանի մէջ Պոլսոյ բէաքսիոնէր շարժումը և ազատարար բանակին փառաւոր յաղթանակը իրենց ազդեցութիւնը և արձագանգը պիտի ունենային հոս։ Տեղիս Թուրք խուժանը, որ ջարդի և Թալանի երազներ ունի միշտ, պահ մը կարծեց Թէ պատեհ ժամը եկած է ու պատրաստութիւններ տեսաւ արիւնալի դէպքերու։ Տեղիս կուսակալը, Ֆէրիտ փաշան, որ հրաժարական տալով մէկ քանի օր առաջ մեկնեցաւ տեղէս, իբր Թոյլ և երկդիմի ընթացքով աւելի քաջալերող կը հանդիսանար խուժանային բնազդներուն և զօրաց բէաքսիոնէռական շարժման, որ աղէտալի հետեւանքներ պիտի ունենար եթէ տեղիս զինուորական դասը և Եավէր փաշան (Թէ՛ զին. հրամանատարի և Թէ կուսակալի փոխանորդ) ամէն կերպով չաշխատէին չարիքին առաջքն առնել։ Իբրեւ քրոնիկագիր յիշենք վերջին շաբաթներուն մէջ տեղիս անցքերը համառօտակի։

⁂ Ապրիլ 13ի ուրբաթ օրը տեղի ունեցաւ տեղւոյս զօրաց ըմբոստութիւնը և ցոյցը։ Այգեստանի զօրքերը իրիկուան կողմ իրենց զօրանոցներէն ելլելով սուինաւոր հրացաններով սկսան դիմել դէպի քաղաքը, ճամբան «փատիշահըմ չօ՛ք եաշա» գոչելով և քաղաքէն վերադարձողներէն մէկ քանիներ ծեծելով և շատերն ալ ստիպելով որ կառքէն վար իջնեն, «Հայը ո՞վ է որ կառք նստի» ըսելով։ Քաղաքին զօրանոցը հասնելով մաս մը զօրք ու զինուորական նուագախումբը իրենց կը միացնեն ու կը սկսին աղօթել և պահանջել Թէ մենք Շէրիաթը կ'ուզենք։ Այն ատեն կը հասնին Եավէր փաշան և ուրիշ սպաներ ու Միւֆթին, ու կը ջանան զօրքերուն միտքը հանդարտեցնել ու զանոնք վերադարձնել իրենց տեղերը։

Արդէն տեղւոյս ժողովուրդը օրը օրին կը կարդար Պոլսէն եկած հեռագիրները և երբ զօրաց այս ցոյցն ալ տեսաւ, վախնալով խուժանին ապառնալիքներէն, յաջորդ շաբաթ օրը այլեւս շուկայ չգնաց և սկսաւ նախորդ տարուան պէս փողոցները Թափառիլ խումբ խումբ։ Եավէր փաշան և տեղւոյս 50ի չափ սպաներ, որոնք միայն կարծես հաւատարիմ մնացած էին Սահմանադրութեան՝ ամէն ճիգ Թափեցին նոյն շաբաթ օրը, որ անկարգութիւն մը չծագի, և զօրաց տասնապետները իրենց ներկայութեանը կանչելով յորդորներ ու խրատներ խօսեցան։ Իսկ կուսակալ Ֆէրիտ փաշան, որ զօրաց ցոյցին մէջ մեղսակցութեամբ կ'ամբաստանուի. այդ ճգնաժամի րոպէին վատաբար իր հրաժարականը տուած էր արդէն, որով Եավէր փաշան կարգուեցաւ նաեւ կուսակալի փոխանորդ։

⁂ Ապրիլ 12ի կիրակին, տեղւոյս Դաշնակցականներու նախաձեռնութեամբ մեծ միթինկ մը կազմուեցաւ Նորաշէն կոչուած եկեղեցւոյն գերեզմանատան մէջ։ Խօսեցաւ Իշխան, Արամ, Վռամեան, որոնք Պոլսոյ, Ատանայի և տեղւոյս դէպքերը յիշելով՝ չեշտեցին ինքնապաշտպանութեան պէտքը և Սահմանադրութիւնը պաշտպանելու համար հրաւիրեցին ժողովուրդը ոչ մէկ զոհողութեան առջեւ կանգ չառնել։ Ցեղոյ խօսեցան ուրիշներ ալ, որոնցմէ Լեւոն Կանդոյեան չեշտեց մանաւանդ այս կէտին վրայ Թէ՝ ինքը վստահ է որ Օսմ. սահմանադրութիւնը պիտի պահպանուի Թուրք զօրաց սուիններուն ուժովը, ինչպէս որ այդ ուժովն ալ հաստատուած է։ Վերջապէս միթինկը տեղիս հայ կուսակցութիւններէն խառն մէկ յանձնաժողով կազմեց և նոյն օրուան իր որոշումներուն գործադրութիւնը անոր յանձնեց, այն է Թէ՛ հեռագրել և Թէ՛ տեղիս կառավարութեան հետ բանակցիլ։ Որոշումներուն գլխաւորները երկու էին. Նախ՝ հեռագրել ազատարար բանակին և Այ-Սթեֆանոս գումարուող Ազգ. Ժողովին Վանի հայ ժողովրդեան Սահմանադրութեան համար զոհուելու պատրաստակամութիւնը, զզուանքը միապետութեան բէաքսիոնէր շարժման դէմ և շնորհակալութիւնը և վստահութիւնը ազատարար բանակին ու Ազգ. Ժողովին իրենց ձեռք առած միջոցներուն համար։ Երկրորդ՝ դիմել տեղիս կառավարութեան և զէնք ուզել հայ կամաւորներու համար, որպէսզի քաղաքին անդորրութիւնը պահպանեն։

Հեռագիրը անմիջապէս քաշուեցաւ եւ յաջորդ երկուշաբթի դիմումը եղաւ։ Եավէր փաշան աւետելով ազատարար բանակին Պոլիս մտնելը՝ վստահեցուց Թէ տեղս ա՛լ բան մը չպիտի ըլլայ, և Թէ ինք պատրաստ է կամաւորներու տալ զէնքեր, եթէ պէտք ըլլայ։ Նոյն երկուշաբթի խուժանը խիստ վատ տրամադրուած ու պատրաստուած էր, բայց շուկային գոց մնալը, տեղացող անժամա՛նակ ձիւնը և հետզհետէ հասնող հեռագիրներ նոյն և յաջորդ օրը, վերջապէս ցրուեցին պայթող ամպրոպը։

Ապրիլ 15ի դշ. առաւօտ մունետիկը և փակցուած հեռագիրները աւետեցին վերջապէս մարդակեր բռնապետին գահընկէցութիւնը և Մէհմէտ Ե.ի գահակալութիւնը։ Խեղճ տգէտ Թուրք խուժանը, յուսախաբ եղած կարծես, այդ օր վերին աստիճան տխուր էր։ Ցորեկին արձակուեցան 101 Թնդանօթի հարուածներ և տեղի ունեցան կառավարութեան պալատին մէջ հարկ եղած պաշտօնական արարողութիւնները և ընդունելութիւնները։ Իրիկուան դէմ բացօթեայ միթինկ մը տեղի ունեցաւ «Ազատութեան լոյս» ընթերցարանի առջեւ։ Գիշերը լուսավառութիւններ կատարուեցան։ Յաջորդ օրը վերջապէս ժողովուրդը ապահովուելով շուկաները բացուեցան։

⁂ Ապրիլ 19ի կիրակին Եավէր փաշան տեղիս զօրքերը, հայ և Թուրք ժողովուրդը հաւաքեց քաղաքիս մեծ զօրանոցին դիմացը գտնուող մարգագետնին վրայ, օշարակ խմցնելու և խրատներ տալու համար։ Խօսեցան երկու զինուորական սպաներ, միւֆթին և կաթոլիկ ասորիներուն [illegible], կարդացուեցան նաեւ Պոլսէն հասած նորագոյն հեռագիրները։ Բոլոր խօսողները յորդորեցին ժողովուրդը և զօրքերը ու կառավարական պաշտօնէութիւնը հաւատարիմ մնալ Սահմանադրութեան և զայն պաշտպանել համերաշխութեամբ հայրենիքին նուիրական շահուն համար։

⁂ Տեղիս Նորտուզ, Շատախ, և Հայոց Ձոր գաւառները ապաստակող քիւրտ Միր—Մհէ աւազակապետը օգտուելով վերջին դէպքերէն նոր չահատակութեանց սկսած էր և մէկ քանի օր առաջ եօթը Հայ սպաննած էր Նորտուզի Կանգուառ գիւղին մէջ։ Կառավարութիւնը զօրք եւ Թնդանօթ ղրկեց յիշեալին վրայ։ Զօրքին միացած են նաեւ հայ կամաւորներ։ Թէեւ լսուեցաւ Թէ յիշեալ չարագործը իր ընկերներով պաշարուած է Հայոց Ձորի կողմը, բայց դեռ անոր բռնուելուն լուրը չառինք։

ԱՐԳԱՄ

ԳԷՈՐԳ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍ ԵՒ ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԶՕՐՔԸ

Արեւելքի շաբաթի Թիւին մէջ [illegible] Հրանդ կաթող. և Էջմիածնի մասին գրած առեն, ռուսական կառավարութեան բարի տրամադրութիւնը սիրաշահելու խորհուրդ կուտայ, առանց մօտէն ճանչնալու և գիտնալու յիշեալ պետութիւնը և իսկական նպատակները, որպիսիք ռուսահայոց քաջածանօթ են և ոչ երբեք յօդուածագրին։

Իսկ սիրաշահելու ասորական բառը կամ խօսքը շատ հեշտ է յիշել կամ գրել, քան Թէ գործադրել ռուսական պետութեան քով։ Վկայ են 1828 Թուականէ սկսեալ Ս. Էջմիածնի կաթողիկոսունք՝ Տ. Տ. Եփրեմ. Յովհաննէս (Կարբեցի), Ներսէս, Մատթէոս, Գէորգ, Մակար և Մկրտիչ, որոնք բոլորը հակառակաւէր էին և ռուսասէր, սակայն ցաւօք և հեծութեամբ գերեզման իջան՝ այլ և այլ [illegible] են.։

Ուրեմն ինչո՞վ կրնայ հաստատել յօդուածագիրը որ գլխաւորաբար միայն Գէորգ Կաթողիկոս կասկածներու տեղի տուած ըլլայ։ Ինչ. ազգին և եկեղեցւոյ արտօնութիւնները, իրաւունքները, կաթողիկոսական, էջմիածնական, դպրոցական, ապարանական, կալուածական են. են. յանձնէ՞ր ռուս կառավարութեան, համակերպելով բոլոր առաջարկուածներուն և խստիւ պահանջուածներուն, ինչպէս համակերպեցաւ յաճախ վերջին կաթողիկոսը։

Գալով զօրաց հիւրընկալութեան, ֆէսերուն և կարմիր ներկի ակնարկութեանց, որոնց արձագանգը եղած է յիշեալ յօդուածագիրը, Մայր Տաճարի տանեաց ներկի գոյնը —կարմիրը նոր չէր, ապա Թէ ոչ՝ Գէորգաշէն Թանգարանը եւս նոյն գոյներով պիտի ըլլար։ Եւ մոռցեր է յիշել, կամ չէ լսած, որ յիշեալ Թանգարանի Թաղերուն և գմբէԹներուն համար եւս գրպարտուած է՝ որ Թուրքական է եղեր...։

Տակաւին Ս. Էջմիածնի տաճարին հարաւային պատին վրայ (եթէ Մակարէն այս կողմ չէ փոխուած) կ'երեւին պարսկական ռումբերու և գնդակներու նշաններ, որոնք 1828—30 Թուականներու ռուս-պարսկական պատերազմներու ատեն ռուսաց սակաւաթիւ զօրքը ջարդուելով պարսիկներէն Վաղարշապատ-Էջմիածնի սահմաններուն մէջ՝ Էջմիածնի պարսպին մէջ ամրացած էին և այս առթիւ եղած են ռմբակոծութիւնք են.։

Ի նկատի ունենալով զայս՝ Տ. Գէորգ Դ. Կաթողիկոս խոհեմութեամբ պատասխանեց Երեւանի բանակին հրամանատար Տ. Դուլկասեան և Լազարեան զօրավարներուն (և ոչ երբեք Լօրիս Մելիքեանի) չէզօք թողուլ Ս. Էջմիածինը, մօտիկ վանքերը և ագարակը (Բլանը), երբ զօրք, Թնդանօթ են. կ'ուզէին դնել։ Իսկ սխալմամբ Խազարապատ կոչուած Ղազարապատում· օդայակոյտը հիւրասիրուեցաւ։ Նաեւ Գէորգ Ս. Էջմիածնի անձուկ գանձարանէն 1000 ռբլ. նպաստ տուաւ ռուս զօրաց վիրաւորեալներուն համար, երբ Ս. Էջմիածին են. հարիւր հազարաւոր ռբլ. վնասներ քաշեց և կը քաշէր ռուս կառավարութեան երեսէն։

2) Օսմ. զօրաց վերաբերեալը օտարներու վայել զրպարտութիւն է։ Այս պատճառ եղաւ Ալաշկերտէն և Իգդիրի չըջականներէն փախստական Հայոց չթոյլատրելը որ Երեւանի սահմաններէն հեռանան, և նոյն իսկ Ս. Էջմիածնի պա-

բնակչին մէջ հիւրընկալել խոստանալը։ Ռուսք կը Թելադրէին փախչիլ։

3) Ինչպէս Ս. Երուսաղէմում կը տեսնուի, և բոլոր դպրաց և եկեղեցական դասու սովորութիւն է ՍԵՒ ՓԷՍ կը դնեն ուր որ հարկ է և ոչ երբէք ԿԱՐՄԻՐ։

Ըստ այսմ ուրեմն Գէորգեան ճեմարանի աշակերտք եւս, իբրեւ ժառանգաւորներ, պաշտօնական հագուստ ունէին, չուխայ վերարկու և գլուխները սեւ փէս։ Երբ տուները կամ ճեմարանէն հեռանային՝ ազատ էին։

Թիֆլիզի փոխարքայ Միքայէլ Մեծ-Դուքսը, կայսեր եղբայրը, պատերազմական ձախորդութիւններէն գրգռուած՝ երբ Ս. Էջմիածնէն անցնելով Իգտիր կ'երթար Թուլացած զօրքը քաջալերելու, խնդիր ըրաւ նաեւ Ֆէսը, և այս արձագանգն է որ յօդուածագիրը եւս կը յիշէ։

Այվազեան Գաբրիէլ եպս. եւս, որ Թիֆլիզի Առաջնորդ էր, այս և ուրիշ խնդիրներու մէջ խառնակչութիւն ունեցաւ։

Արդ, Տ. Գէորգ Դ. միշտ խոհեմութեամբ վարուած է պետութեանց հետ, այնպէս որ ի Թուրքիա՝ թուրքամոլ և ի Ռուսիա՝ ռուսամոլ հռչակուած է, ինչպէս փաստեր կարելի է գտնել Ծիլն Աւարայրի, Մանզումէ Էն. Թերթերու մէջ, գլխաւորապէս Մարկոս Աղաբէկեանէ հրատարակուած։ Պէ՞տք է յիշել Հայերը ռուսացընել ուզելը ևն.։

Գէորգ գիտէր տալ զԱստծոյն Աստուծոյ և զկայսերն կայսեր։ Բայց եթէ ազգ. եւ եկեղ. շահերու պաշտպանութիւնը հակառակութիւն եւս կը համարուի, այս առաքինութիւնը օտարք կրնան և իրաւունք ունին առաջ քշելու, և ոչ երբեք մերազնեայ անփորձներ։

Իցի՛ւ թէ՝ Տ. Սիմէոնէն յետոյ՝ ամէն կաթուղիկոս գէ՛թ Գէորգի կէսուն չափ օգտակար և արդիւնաւոր լինէին։

Առայժմ այսչափ։ * * *

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍԷԼԱՄԼԸՔԻ արարողութիւնը տեղի ունեցաւ երէկ Տոլմա Պաղչէի Վալիտէ մզկիթին մէջ։ Սուլթանը ժամ 5ին, կառքով և իր դէմը ունենալով Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշան, նոյն մզկիթը գնաց։ Պալատէն մինչեւ մզկիթ և մզկիթին դրան առջեւ զինուորներ բարեւի կեցած էին։ Օտարազգի հիւրերն ալ ժամացոյցի աշտարակին առջեւ կեցած էին։ Ուրբաթի աղօթքէն ետքը, Սուլթանը, եօթը զուգաթի նաւակով մը, Տոլմա Պաղչէի քարափէն գնաց Թոփխանէ։ Կայս. նաւակին մէջ կը գտնուէին նաեւ Ղազի Ահմէտ Մուխթար փաշա, Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, պատերազմական նախարար Սալիհ փաշա, առաջին Թիկնապահ Րէմզի պէյ և կայս. ասպաստաններու տնօրէն Շէրիֆ պէյ։ Հինգ զուգաթի նաւակներու մէջ կը գտնուէին կայսերազուն իշխանները, պալատան առաջին քարտուղարը ու սենեկապետը և Թիկնապահներ։ Կայս. նաւակը անցած միջոցին, օսմ. մարտանաւերը ու դեսպանատանց պահականաւերը դրօշներով զարդարուեցան։ Սուլթանը երբ Թոփխանէի քարափը ցամաք ելաւ, ընդունուեցաւ Թնդանօթարանի վերատեսուչ Խուրշիտ փաշայի, ոստիկանութեան նախարարին, բարձրաստիճան սպաներու և ամբաչէններու վաշտի մը կողմէ։ Թնդանօթարանի նուագածուներու խումբն ալ Մէճիտիէ քայլերգը կը նուագէր։ Սուլթանը հետիոտն գնաց մինչեւ քէօշկը։ Այդ միջոցին ժամացոյցի աշտարակին վրայ պարզուեցաւ կայս. դրօշը։ Սուլթանը, երբ քէօշկը ժամանեց, հրամայեց բարեւի կեցած զինուորները ցրուել, որպէս զի արեւին տակ չնեղուին։ Ժամ մը ետքը, Սուլթանը, իր բոլոր հետեւորդներով, այցելեց Թնդանօթարանի գործարանը։ Այցելութիւնը տեւեց քան վայրկեանի չափ։ Սուլթանը քննեց բոլոր Թնդանօթները ու հրացանները, մանաւանդ իր օրով շինութիւնը աւարտած 12 սանդիմեդրնոց Թնդանօթ մը։ Կայսրը գործարանին բոլոր մասերը աչքէ անցուց և իր կայս. մեծարանքները շնորհեց հոն աշխատող գործաւորներուն։ Սուլթանը գոհունակութիւն յայտնեց այդ հաստատութեանց կանոնաւոր վիճակին համար և մաղթեց որ աւելի յառաջդիմէն. Նաեւ գնահատեց արագահարուած Թնդանօթներու շինութիւնը։ Սուլթանը, զրահապատ ինքնաշարժ կառքերը, ելեկտրական լուսարձակները եւայլն աչքէ անցընելէ ետքը, Պէյլէրպէյի պալատը գնաց նաւակով ու իր հետեւորդներով։ Սուլթանը տեսնելով որ ուրբաթ ըլլալով հանդերձ Թնդանօթարանի գործարանին գործաւորները կ'աշխատին, հրամայեց որ շաբաթ օրը՝ այսինքն այսօր արձակուրդ վայելեն։ Սուլթանը Պէյլէրպէյի պալատը մնալէ ետքը, Տոլմա Պաղչէ վերադարձաւ դարձեալ նաւակով։

ՍՈՒԼԹԱՆԻՆ ուղեւորութեան ծրագիրը վերջնականապէս որոշուեցաւ։ Կայսրը նախ Պրուսա պիտի երթայ և յետոյ պիտի այցելէ իր նախնեաց դամբարանները։

—Աէօյիւպէն Կ. Պոլիս եկած պատուիրակութիւնը երախտագիտութեան ուղերձ մը մատոյց Սուլթանին, Աէօյիւպ այցելելու մասին հաճութիւն յայտնած ըլլալուն համար։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ զինուորական երկրորդ ատեան մըն ալ պիտի կազմուի։

ՏԷՐՍԻՄ.— Սալաճ կ'ըսէ թէ Տէրսիմի կացութիւնը օրէ օր կարեւորութիւն կը ստանայ, որով ծանուցուած է պատերազմական նախարարութեան՝ զինուորական ույժ մը ղրկելու հոն, քանի որ ներկայ եղանակը ամէնէն յարմարն է զինուորական առաքմանց։

ԾԵՐԱԿՈՅՏՆ ալ Թէվֆիք, Րիզա ու Աբրահամ փաշաներէ և Նշքէմ ու Կալիպ պէյերէ յանձնաժողով մը կազմեց՝ գահաճառին իբրեւ պատասխան տրուելիք ուղերձին պատրաստութեանը համար։

ԵԼՄՏԱԿԱՆ նախարարը, այսօր, Երեսփ. Ժողովին մէջ բացատրութիւններ պիտի տայ Փաղերանոցին գործառնութեանց նկատմամբ բռնուած գիծերուն մասին։

ՊԱՊԱ ԹԱՀԻՐ. — Երբեմն Սէրվէդ ու Մալիմադ լրագիրներուն արտօնատէր Պապա Թահիր, ինչպէս յայտնի է, ձերբակալուեցաւ, վասն զի զինուորական ատեանը իմացած էր որ Բ. Դրան պողոտային վրայ անոր սեպհական «Վաթան» տպարանին մէջ յետադիմականներու ծաւալող վնասակար թուղթեր կը տպագրուին։ Այդ կարգի թուղթեր ալ ձեռք անցուեցան։ Զէնահաս պաշտօնարանը նկատելով որ այդ տպարանը առանց տէր ունենալու հիմա կը բանի, երէկ փակել ու կնքել տուաւ զայն։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ.— Ֆէրիք Հէմբէլ փաշայի հրամանատարութեամբ օսմ. մարտանաւեր պիտի ղրկուին Միջերկրական, մարզանքներ կատարելու համար։ Ածուխի և ուրիշ ծախքերու համար 15,000 ոսկի յատկացուած է։

—Ծովային նախարարութիւնը որոշեց աճուրդով վաճառել վաթսունըվեց հատ հին մարտանաւեր և շոգենաւեր։

ԱՄՍԱԹՈՇԱԿ.— Սալաճ կ'ըսէ թէ պուլկար պետերէն Սանտանսքի ու Չէրնոպեր էֆէնդիներուն թէեւ որոշուած է հազարական ղրուշ ամսաթոշակ յատկացնել, սակայն մինչեւ հիմա վճարուած չըլլալով, գրուեցաւ Րումէլիի քննիչին՝ փութացնել նոյն վճարումը։

ԴԱՏԱԿԱՆ նախարարութեան խորհրդական անուանուեցաւ վճռաբեկ ատեանին անդամ Բոսղաքի Վահանին էֆ.։

ՍԱԼԱՆԻԿԻ ազատ նաւահանգիստի վերածելու մասին խորհրդակցութիւն կը կատարուի առեւտրական նախարարութեան մէջ։ Օսմ. և օտար երկիրներ ղրկուելիք ամէն տեսակ ապրանքներ, «Թրանսիդ»ի դրութեան ենթարկուելու պայմանով, Սելանիկի նաւահանգիստը պիտի հանուին առանց մաքսի և մասնաւոր մթերանոցներու մէջ պիտի պահուին։ Ատոնցմէ օսմ. երկիրները ղրկուելիքները մաքսի պիտի ենթարկուին։ Սելանիկ հանուելիք ապրանքներուն համար կառավարութիւնը քարափի ու ապահովագրութեան տուրքեր պիտի գանձէ։ «Թրանսիդ»ով ղրկուելիք ապրանքները երբեք ամիսէ աւելի պիտի չմնան։

ՕՍՄ. ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ.—Սուլթանը որ մեծապէս կը հետաքրքրուի պատմութեամբ, հրամայեր է պատերազմական նախարար Սալիհ փաշայի որ օսմ. կատարելագործեալ պատմութիւն մը պատրաստուի։ Սուլթանը այդ մասին Եպարքոսին ալ պէտք եղած հրամանը պիտի տայ։

ՖՈՆ ՏԷՐ ԿՈԼՑ ՓԱՇԱ տասնի չափ սպաներով երկու շաբաթէն Կ. Պոլիս պիտի գայ։ Այդ գերման սպաները իբրեւ ուսուցիչ պիտի ծառայեն օսմ. բանակին մէջ։

ՄԱՀՄՈՒՏ ՇԷՎՔԷԹ ՓԱՇԱ կանոնաւոր տեղեկութիւն կը ստանայ Ատանայի զինուորական ատեանին առօրեայ գործառնութեանցը վրայ։

ԵԷՄԷՆԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.— Հոտէյտայի ու Սանայի միջեւ երկաթուղիի մը շինութեան համար պայմանագրութիւն մը ստորագրուած է Օսմ. Կառավարութեան և Ֆրանսայի առեւտրական ու արհեստագործական Պանքային Կ. Պոլսոյ ներկայացուցչին միջեւ։ Այդ պայմանագրութիւնը մօտերս պիտի քննուի Երեսփ. Ժողովին կողմէ։

ՄՈՒՐԱՏ Ե. կայսեր Թիկնապահը՝ Մուսթաֆա Նազըմ փաշա, որ երեսուն տարիէ ի վեր Խարբերդ կը գտնուէր, իբրեւ աքսորական, մօտերս Կ. Պոլիս պիտի դառնայ։

ԵՊԱՐՔՈՍ Հիլմի փաշա, կայս. արտօնութեամբ, երէկ այցելեց Թօրգաբուռ պալատը ու կայս. Գանձարանը։

ԴԱՏԱՐԿԱՊՈՐՏՆԵՐԸ. — Ծանուցուեցաւ պէտք եղած տեղերը՝ պատրաստել Պոլսոյ, Սկիւտարի ու Բէրայի կողմը գտնուող դատարկապորտներուն մէկ ցուցակը և ղրկել ոստիկանութեան նախարարութեան։

ԽՈՐՀՐԴԱԿԱՆՆԵՐ.— Նախարարաց Խորհուրդը պատրաստեց և Երեսփ. Ժողովին ղրկեց այն օրինագիծը որուն համաձայն երեսփոխաններէն խորհրդականներ պիտի կարգուին նախարարութեանց համար։

ՀԱՄԻՏԻ ՄԻԿ ՓԱՓԱԳԸ. — Սելանիկէն կը գրեն Օսմանիշէր Լոյտի. — Ապտիւլ-Համիտ փափագ յայտնեց մզկիթ երթալու ամէն ուրբաթ օր։ Պատասխան տրուեցաւ թէ իր կրօնական սովորութիւններուն հակառակող չկար, բայց պատասխանատուութիւն ալ չէին ստանձներ այն դէպքերու մասին, որոնք կրնային առաջ գալ Սելանիկի փողոցներուն մէջ, երբ դուրս ելլէր ինք։ Այդ պատասխանը մտմտուք պատճառեց գահընկէց վեհապետին, որ ետ կեցաւ իր գաղափարէն։

ՈՉ-ԻՍԼԱՄՆԵՐՈՒ զինուորագրութեան օրինագիծը բանակին յանձնուած է։

ԷՆՎԷՐ ՊԷՅ Պերլին հասնելով, Բոցտամի պահակազօրքին գարնանային զօրահանդէսին ներկայ գտնուած է։

ՀԱՄԻՏԻ ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԷՆ. — Շատ բան գրուեցաւ Համիտի կեանքին վրայ, բայց միշտ նոր դրուագներ կարելի է գտնել։ Թերթ մը հետեւեալ շահեկան տեղեկութիւնները կը հաղորդէ Համիտի մասին.—Գահընկէց վեհապետը ամէնէն դժուարին կացութիւններուն մէջէն կ'ելլէր։ Ամէն բանի խելք հասցնել կը ձեւացնէր։ Այսօր ճարտար դիւանագէտ մը կը դառնար, վաղը իր առեւտրական հմտութեամբ զարմանք կը պատճառէր, իսկ ուրիշ օր մըն ալ գիտական կամ մասնագիտական խնդիրներու մէջ հմուտ կը ծախէր ինքզինքը։ Երբ առեւտրական կամ ելմտական ձեռնարկներու վրայ դառնար խնդիրը, հեղինակաւոր անձերու կարծիքին կը դիմէր, և այսպէս գաղափար մը կը կազմէր կարգ մը բաներու վրայ, զորս վեհապետները իրենց նախարարներուն կը յանձնէին։ Միեւնոյն մեթոտին կը հետեւէր դիւանագիտական խնդիրներու մասին։ Գրաւոր կամ բերանացի կարծիքը կ'առնէր ամէն անոնց որոնց հետ գործ կ'ունենար։ Այս հնարքին շնորհիւ, Համիտ կարող կ'ըլլար իր տգիտութիւնը պարտըկելու աշխարհագրութեան և պատմութեան մասին, և ուրիշին կարծիքները երբ իբր ուրիշներուն կը կլլցնէր, ամէնուն հիացում պատճառելով։ Համիտի ամէնէն մեծ հաճոյքներէն մէկն էր իր սըրճարանը երթալ, զոր «մահալլէ գահվէսի» կը կոչէր։ Այդ կարգի սրճարան մը երթալու պատրանքը կ'ունենար՝ երբ իր ծառային կ'ըսէր. «Սրճարան կ'երթամ։» Ծառան, խահուէճիի դեր կատարելով, իբր սպրդ յաճախորդ կ'ընդունէր Համիտը։ Այս վերջինը մինչեւ գաւաթին մրուրը կը խմէր սուրճը։ Տասը փարայէն աւելի չէր տար սուրճին ու նարկիլէին համար. յետոյ գոհունակ դէմքով ոտքի կ'ելլէր։ Բանիցս գրեցինք թէ Համիտ ամէն տեսակ զգուշութիւններ ձեռք կ'առնէր՝ որպէս զի իր ննջասենեակը չկարենային երեւան հանել։ Ահա թէ ի՛նչպէս կը յաջողէր այդ բանին մէջ.—Իր ննջասենեակը մտնելէ առաջ, իր ծառաները կանչելով կ'ըսէր.— «Լաւ պահպանեցէք. այս գիշեր հոս պիտի պառկիմ։» Իր հաւատարիմներն ալ կը կարծէին թէ իրենց տիրոջ վրայ շատ լաւ կը հսկէին։ Բայց Ապտ-իւլ-Համիտ իր ըսած սենեակը չէր պառկեր, այլ ուրիշ սենեակ մը կ'երթար։ Այսպէս՝ մէկ սենեակէն միւսը կ'անցնէր, առանց քնանալու։ Ցերեկը միայն կը քնանար, երբ ապահովութեան մէջ զգար ինքզինքը։ Եօթանասուն մահճակալներ կը գտնուէին իր տրամադրութեան տակ։ Ննջասենեակները նրբանցքներու դռներ ունէին, շատ նեղ, այնպէս որ մարդ դժուարութեամբ կրնար անցնիլ անոնց մէջէն։ Մահափորձ մը ըլլալու պարագային՝ մէկ հոգի միայն կրնար սողոսկիլ Համիտի սենեակը, և որովհետեւ այս վերջինն ալ միշտ զինուած էր, դիւրին էր վտանգը իմաց տալ։ Համիտ սովորութիւն ունէր մեծ հայելիներու առջեւ պառկելու և աշխատելու, որպէս զի կարենար իսկոյն նշմարել իրեն մօտեցող անձը։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, երէկ իրիկուն, Թաքսիմի մարգարանին առջեւ Թափառող թուրք մը ձերբակալեց, որ հանրային բարոյականի հակառակ անպատշաճ և լպիրշ շարժումներ կ'ընէր իր անձին վրայ, անցորդ կիներու բազմութեան առջեւ։

ՀԱՄԻՏԻՆ ԴՐԱՄՆԵՐԸ.— Սելանիկէն հետեւեալը կը հեռագրէ Մադէնի Թղթակիցը.— «Արդէն հեռագրած էի ձեզ թէ Ապտ-իւլ-Համիտ «չէք»եր ստորագրած է ետ առնելու օտար պանքերու յանձնուած 1,080,000 ոսկի։ Աւասիկ ճշգրիտ տեղեկութիւններ այդ մասին.— Համիտ անձնական նամակ մը գրեց Օսմ. Պանքայի, Քրէտի Լիոնէի, Ռոյխսպանքի և Տոյչէպանքի տնօրէններուն՝ խնդրելով որ իսկոյն Սելանիկ իրենց ճիւղերուն ղրկեն միշտ իր անունը, իր կողմէ նոյն պանքերուն յանձնուած դրամները։ Նախորդ վեհապետը կը փափաքի այդ գումարները 1,0[illegible] ոսկի, յատկացնել [illegible] զօրաբաժիններուն սպառազինութեան [illegible]։ Տասնի չափ ալպանացի պետեր, յետադիմական գաղափարներ տարածելու համար կասկածելի, Սելանիկ բերուեցան չղթայակապ։»

ԷԼԵԿՏՐԱՇԱՐԺ ԹՐԱՄՈՒԷՅ. — Զէնահաս պաշտօնարանէն մենաշնորհ խնդրուեցաւ քաղաքին, Գատըգիւղի և շրջականներուն մէջ ելեկտրաշարժ թրամուէյի գիծեր հաստատելու համար։ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնը համամիտ է քաղաքապետութեան՝ մենաշնորհը տալու ամէնէն շահաւոր պայմանները առաջարկողին։

ՔԱՂԱՔԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ ծրագրած է 250,000 ոսկիի փոխառութիւն մը կնքելու՝ մինչեւ ներկայ տարուան վերջը մայրաքաղաքին մէջ անհրաժեշտ հանրօգուտ շինութիւնները կատարելու համար։ Մտադրութիւն մըն ալ կայ վիճակահանութիւն մը կազմակերպելու, որուն ծրագիրը Բ. Դրան ղրկուած է։

ՏՐԱՊԻԶՈՆԷՆ կը գրեն թէ յաջողութեամբ առաջ կը տարուի ազատութեան բանակէն նահատակուած զինուորներու ընտանիքներուն ի նպաստ կատարուող հանգանակութիւնը, մասնաւոր յանձնաժողովի մը միջոցաւ։ Մինչեւ հիմա 700 ոսկի հաւաքուած է և յուսալի է որ մինչեւ հազարի բարձրանայ։

ՀԵՐՔՈՒՄ.—Թանին իբրեւ բոլորովին անհիմն կը հերքէ եւրոպական լրագիրներու այն լուրերը թէ ազատութեան բանակին հրամանատար Մահմուտ Շէվքէթ փաշայի և Օսմ. Քոմիդէին միջեւ անհամաձայնութիւն կայ, թէ նախարարութեանց համար երեսփոխաններէն խորհրդականներ անուանուելուն հակառակած է Մահմուտ Շէվքէթ փաշա, և թէ նոյն Քոմիդէին Կ. Պոլսոյ ու Սելանիկի ճիւղերը ուզած են որ Մահմուտ Շէվքէթ փաշա Սելանիկ երթայ։ Թանին կը յարէ թէ այդ լուրերը արդիւնք են կարգ մը չարամիտներու զգացումներուն, որոնք նախանձով կը դիտեն օսմ. ներկայ կառավարութեան մէջ եղած համաձայնութիւնը։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ առնուած լուրերու նայելով, կ'ըսէ Թանին, Սկիւպի հրամանատար Համտի փաշա հսկողութեամբ Սկիւպէն Սելանիկ տարուեր է, վասն զի յետադիմականներու գաղափարներուն ծաւալող ըլլալը հաստատող ապացոյցներու մէջ գտնուած է։ Հիմա անոր մասին քննութիւն կը կատարուի։

ԲԱՂԸՊԻ ԳՈՐԾԱԾ ՇԱՀԱՏԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ. — Նախկին սենեկապետ ատուճմանագրեալ Բաղըպի նկատմամբ հետեւեալը կը պատմուի.— Բաղըպ Բերայի Սիտքը ձեռք անցընելու համար զանազան ճնշումներ կը բանեցնէ անոր իսկական տիրոջ Միշէլ Հաճճար էֆ.ի վրայ։ Այս վերջինը նոյն կալուածը կը փոխանցէ իր ազգականներէն Բարիզ բնակող Տիկ. Մարիոնքա Հավայի, ուրկէ փոխանորդագիր մը կը ստանայ՝ վարձքերը ստանալու և վճառման առթիւ «թագրիր» տալու։ Ժամանակ անցնելէ ետքը Տիկին Մարիոնքա կը մեռնի Բարիզի մէջ։ Միշէլ Հաճճար էֆ. ըստ առաջնոյն վարձքերը կը գանձէր։ Բաղըպ, որ աչք տնկած էր նոյն կալուածին և գիտէր որ Միշէլ էֆ.ի քով փոխանորդագիր մը կայ, Բերայի կաթոլիկներու մուխթարը ձեռք կ'անցընէ և. Մարիոնքան իբրեւ ողջ ցոյց տալով անոր անունով «խըմուխապէլ» մը պատրաստել կուտայ։ Թաղապետական շրջանակին ու Տէֆթէրխանէի մէջ հարկ եղած գործողութիւնները կը կատարուին։ Բաղըպ Անատոլը Բասաժին մէջ ունեցած գրասենեակը կը հրաւիրէ Տէֆթէրխանէի պաշտօնեան. նաեւ Միշէլ Հաճճար էֆ.ն։ Բաղըպ ատրճանակը կը հանէ և երկու ապտակ ալ իջեցնելով «թագրիր»ը կը ստանայ։ Հիմա քննութիւն կը կատարուի այդ կալուածը բուն իսկ տիրոջը վերադարձնելու համար։

ՆԱՍԻՐ ԱՂԱ յայտարարեց Իղդիհատի մէկ խմբագրին թէ քաղաքապետութիւնը մտադիր է իրեն պաշտօն յանձնել Ըլտըզի մէջ, երբ հանրութեան համար բացուի։ Նասիր աղա ըսեր է որ ինք կրնայ շատ օգտակար ըլլալ այցելուներուն, վասն զի ամէն գաղտնիք գիտէ, մանաւանդ տեղեակ է թէ ամէնէն խոշորէն ամենայետին փոքր շէնքը ի՛նչ պատճառով և ի՛նչ մտածումով շինել տրուած է Համիտի կողմէ, միշտ իր կեանքը պաշտպանելու տեսակէտով։ Նասիր աղա, եղած հարցումի մը պատասխանելով, ըսեր է թէ ամբողջ հարստութիւնը, խնայողութիւնով ձեռք բերուած, երկու հազար ոսկի է, վասն զի Համիտ, թէեւ իրեն հաւատարիմ ծառայողները կը կշտացնէր, սակայն զինքը բնաւ չէր հոգար։

ՄԵԾ ԿՂԶԻԻ արգելափակ անկեալ փաշաներուն դէպ ի իրենց աքսորավայրերը մեկնումը սապէս կը պատմուի.— Նախ շոգենաւ ժամանեց նախկին Սպարապետ Րիզա, որ շոգենաւէն վար յարկի սանդուխին գլուխը կեցաւ և չուզեց վար իջնել, ըսելով որ շատ նեղ է և պիտի չկրնայ այդ տեսակ տեղ մը մնալ. պիտի ճմլի։ Բայց հոն գտնուողները պատասխանեցին թէ ճար չկայ, պէտք է իջնել։ Րիզա համակերպեցաւ։ Յետոյ եկաւ ծովային նախկին նախարար Հասան Րամի, որ հոն գտնուող նաւային սպաները բարեւեց և ուզեց անոնց հետ խօսիլ, բայց պատասխան չստացաւ. վարի յարկի սանդուխը ցոյց տրուեցաւ և լուռ վար իջաւ։ Պալատան նախկին առաջին քարտուղար Թահսին Վազելով եկաւ և սանդուխներէն շուտով իջաւ, բայց հասակը երկայն ըլլալով գլուխը զարկաւ ծածկոյթին։ Նախկին քաղաքապետ Րէշիտ, ներքին գործոց նախկին նախարար Մէմտուհ և Կ. Պոլսոյ նախկին հրամանատար Սաատէտտին անձայն վար իջան։ Ջիւլիֆլի Իսմայիլ շոգենաւ մտնելուն պէս կիներն ու զաւակները հարցուց, զորս իր հետ կը տանի Պոտրումի բերդը։ Թնդանօթարանի նախկին վերատեսուչ Զէքի ու Հիճազի նախկին կուսակալ Ահմէտ Րաթիպ ալ պաղարիւնին կորսնցուցած չէին, մանաւանդ վերջինը հրամաններ կ'արձակէր իր գոյքերուն համար։ Նախկին Սպարապետ Րիզա կ'ըսէր թէ իր երթալիք տեղին՝ Միտիլլի կղզիին օդը լաւ է։ Ահմէտ Րաթիպ ալ Հոդոսի օդը կը գովէր, ըսելով որ հոն կուսակալ եղած է։ Անկեալ մեծամեծները փոխադրող Պանտրմա շոգենաւը 250 թոնօ տարողութիւն և ժամը ինը մղոն արագութիւն ունի։ Աքսորականներուն դտնուած սրահը չորս քառակուսի մետր ընդարձակութիւն ունի և նեղ է. ութ անկողիններ կը պարունակէ։

ՕԴԱՊԱՐԻԿԸ.— Թագսիմի մարգարանը և գրեթէ բոլոր Բերան երէկ արտասովոր խրախճանութեան մէջ էր։ Թրամուէյները կանգ առած էին. կառքերու երթեւեկը դադրած էր. ի՛նչ կար. օդապարիկ մը պիտի սաւառնէր, առաջին անգամ ըլլալով, Պոլսոյ մթնոլորտին մէջ։ Եւ ասիկա կ'արժէր տեսնալ։ Սահմանադրութեան հետ, յառաջդիմութիւններս ակներեւ է. օթոմոպիլ, օդապարիկ և որ ի կարգին. քաղաքակրթութեան ճամբուն մէջն ենք. թէեւ երբեմն, տեղ տեղ, մարդեր, ինչպէս Ատանայի մէջ, իրենց կեանքին տէրը չեն...։ Օսմանըլը կը կոչուէր երէկուան օդապարիկը, որ վեհօրէն կը տատանէր Թագսիմի մարգարանին մէջ։ Ծաւալն էր 1200 մեթր, գոյնը դեղին և ձեւը վայելուչ։ Ղեկավարներն էին Պ. Պարպօթ ու Թիւռօ, Բարիզի հրաւիրեալներուն մէջ կային Սուլթանին որդին Զիաէտտին էֆէնտի, Նիազի պէյ, Չէչէնեի փաշա և բազմաթիւ սպաներ ու ծանօթ անձնաւորութիւններ։ Ժամը 3½ին (Ը. Ե.) օդապարիկը սկսաւ բարձրանալ. մակոյկին մէջ կը գտնուէին Մուխթար փաշային Թիկնապահը Մուխթար պէյ, ճարտարագէտ Մահմուտ պէյ և Պ. Պ. Թիւռօ և Պարպօթ։ Ծափահարութիւններ օդը կը թնդացնեն։ Հովը նպաստաւոր էր, և օդապարիկը կ'ուղղուէր դէպի Զամլըճա, անցնելով Փաշա-Լիմանի վերեւէն։ Օդապարիկը 600 մեթր բարձրութեամբ կ'ընթանար։ Զամլըճայէն կ'ուղղուի Պուլկուրլու, ուր կամաց կամաց գետին կ'իջնայ։ Օդանաւորդները իրիկուան Բերա կը դառնան՝ ծալլելէ յետոյ Օսմանըլըն։

ԲԱՂԸՊԻ ԵԿԱՄՈՒՏԸ. — Ապտիւլ-Համիտի նախկին սենեկապետին տարեկան եկամուտը 65,000 ոսկի էր, իսկ ամսական ծախքն էր 90 օսմ. ոսկի, այսինքն տարեկան 1080 ոսկի։ Հակառակ ասոր, կծծի սենեկապետը միշտ կ'ըսէր թէ տարապայման ծախքերու ենթարկուած է։

*** Ելմտական նախարարութիւնը երկու երեք հոգի պիտի նշանակէ գանձելու համար վարձքերը այն կալուածներուն որոնք գրաւուեցան պետութիւնը կողոպտող բէյքափոնէներէն։ Հիճազի նախորդ կուսակալ Ահմէտ Րաթիպ փաշայի ունեցած կահ կարասին, արծաթեղէնը, գոհարեղէնը և հնագիտական առարկաները անհագին գումար կ'արժեն։ Մինակ սեղանի սպասները, ոսկիէ և արծաթէ ջահերը երկու միլիոն Ֆր. արժէք ունին։ Ատոնց մէջէն ամէնէն խեղճը Ապտիւլ Համիտի առաջին քարտուղար Բարա Թահսինն էր։ Բէրայի մէջ քանի մը կալուածներէ զատ, բան մը չունէր, բայց կ'ըսուի թէ կինը մեծարժէք գոհարեղէններ ունի։ Կախուածներուն մէջ հարուստ չի կայ, բաց ի Ճէվհէր աղայէն որուն անշարժ և շարժուն գոյքը 200,000 ոսկի կը հաշուուի։ Ճէվհէր վերջին ծայր ագահ էր։ Կը հաւատան թէ Պոլսոյ զինուորական նախկին հրամանատար Սաատէտտինի ապարանքին մէջ 120 չէրքէզ նաժիշտներ կան։

ՇԱՀԵԿԱՆ ԲԱՑԱՏՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Վերջերս Լոնժինի ժամացոյցը անօրէն յարձակումներու առարկայ եղաւ մրցակից վաճառանիշի մը ներկայացուցչին կողմէ, որուն ի գործ դրած անազնիւ միջոցներն այպանուած եւ մերժուած են սակայն բուն իսկ գործարանէն։ Օգտակար է յի-

չեցնել հոս թէ 4 տարիէ ի վեր Նէօշադէլի Դիտարանին մրցումներուն ընդունուած բոլոր Զուիցերական գործարաններուն մէջ՝ Լոնժին գործարանը առաջինն է որ ամենակատարեալ յաջողութեամբ մասնակցած ըլլայ այն մրցումներուն, բաց ասկէ ամէն տարի անխափան ստացած է սեռիի բարձրագոյն մրցանակը և, բաց աստի, 35է աւելի ուրիշ մրցանակներ շահած։ Եթէ Լոնժին ժամացոյցին ստացած պատիւներուն կատարեալ մէկ ցուցակը կազմել հարկ ըլլար, լրագրի մը սիւնակները չպիտի բաւէին, մինչեւ իսկ առանց յիշատակելու տիեզերական ցուցահանդէսներու բազմաթիւ վարձատրութիւնները, ի մէջ այլոց 5 մեծ մրցանակ, 2 պատուոյ մրցանակ եւ 16 ոսկեդրամ, որոնք անոր շնորհուած են ոչ միայն բարձր ճշդութեամբ օրակուող մասնաւոր մեքենաներուն համար, այլ առանց բացառութեան ընդհանուր արտադրութեանց համար, ինչ որ սոյն վաճառանիշին տուած է իր տիեզերական համբաւը։ Իր տեսակին մէջ միակն է այն յաղթանակը զոր Լոնժին ժամացոյցը տարաւ, Նաւապետ Պէռնիէի հրամանատարութեան տակ Մ. Նահանգներէն դէպ ի հիւսիսային բեւեռ մեկնող արշաւանքին ատեն, միայն 4 երկվայրկեանի տարբերութիւն մը ցոյց տալով՝ 429 օր տեւող սոյն ուղեւորութենէն ի դարձին։ Լոնժին ժամացոյցը նոյնչափ արիութեամբ կը դիմադրաւէ Քիուի (Անգլիա) և Ուաշինկդընի (Մ. Նահանգներ) Դիտարանները, որչափ Նէօշադէլինը, և ամէն տեղ միեւնոյն յաջողութիւնները շահելով՝ իր կարեւորութիւնը միշտ աւելի կը շեշտուի իբր նախատիպը ժամագործական ճարտարուեստին մէջ տեղի ունեցած կատարելագործումներուն։ Լոնժին գործարանին արտադրութիւնները պաշտօնապէս ընդունուած են Մ. Նահանգներու և Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն, ինչպէս նաեւ հին և նոր աշխարհներուն երկաթուղիներու բազմաթիւ ընկերութիւններէն։ Առանց առարկութեան՝ Լոնժին ժամացոյցը ընդհանուր աշխարհի ամէնարժանիք վաճառանիշն է և իր արժանաւոր համբաւը չի դադրիր տարածուելէ։ Վարկաբեկումը՝ զոր մէկ քանի մրցակիցներու արհեստակցական նախանձը պիտի ուզէր յառաջ բերել, բնաւ չի կրնար վնասել անոր այն ատեն իր եզական յատկութիւնները գեր ի վերոյ կը հանդիսացնեն զայն ամէն յարձակումէ։

Թուրքիոյ համար
Ընդհանուր Ներկայացուցիչներ
ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷԶՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՎՍԵՀԱՓԱՌ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ այս առտու Տ. Գրիգորիս վրդ. Պալագեանի և Սկիւտար Ս. Կարապետ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդին կողմէ իր բնակարանէն առաջնորդուեցաւ Սկիւտարի Նաւամատոյցը ուրկէ շոգենաւով անցաւ Պէշիկթաշ։ Հոն կը սպասէին Տ. Հմայեակ արքեպս. Դիմաքսեան, Տ. Գնէլ վրդ. Գալէմքեարեան և Խնդիր էֆ. Սիմոնեան, որոնք մասնաւոր կառքերով Վեհ. Կաթողիկոսին հետ եկան Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին որուն դուռնէն կաթողիկոսական հրաւիրակները, վարդապետներ, քահանաներ և Թաղ. Խորհուրդը դիմաւորեցին Վեհ. Կաթողիկոսը և առաջնորդեցին եկեղեցի ուր պահ մը աղօթեց։ Ապա Ն. Վեհափառութիւնը իր հետեւորդներով պահ մը հանգստացաւ Թաղ. Խորհրդարանին և ապա Սըլանիքի մէջ և յետոյ առանձնացաւ իրեն յատկացուած յարկաբաժինը, ուր Ն. Վեհափառութեան և հրաւիրակներուն փոխադարձ այցելութեան պիտի գայ ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվ, կէսօրէն վերջ, ժամը 2ին, ինչպէս լուր դրկած էր վերջին պահուն։

ԶԷՅԹՈՒՆԻՆ ԼՈՒՐ. — Կ. Պոլսոյ Ֆրանսական դեսպանատունէն հեռագրով բացատրութիւն պահանջուած ըլլալով Զէյթունի մասին շրջող զրոյցներուն վրայ, պատասխան եկած է նոյն տեղէն թէ ո՛ և է դէպք չէ պատահած և տեղւոյն մէջ խաղաղութիւնը կը տիրէ։

ՕՍՄ. ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ անդամ Վահան էֆ. Փափազեան (Վանայ) երէկ այցելեց Խասգիւղի Գալֆաեան որբանոցը և տեղեկութիւններ քաղեց Հաստատութեան արդի վիճակին եւ պատսպարեալներուն մասին։

ԽԱՍԳԻՒՂԻ մէջ երէկ քանի մը հայու տուներ խուզարկուեցան բայց ո՛ և է բան չգտնուեցաւ։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ հրաւիրակները երէկ, առաջնորդութեամբ Գալէմքեարեան և Պալագեան Տ. Վրդ. երու, այցելութիւն տուին Մինաս էֆ. Չերազի և Գաբրիէլ էֆ. Նորատունկեանի բնակարանները։ Ներկայ գտնուեցան Սէլամլըքի հանդէսին, ինչպէս երէկ գրած էինք և յետոյ Պատրիարքարան ու Երուսաղէմատուն այցելեցին։ Պտըտեցան նաեւ Նէնիչէրիներու ցուցահանդէսը, Կայս. Թանգարանը, և Պոլսոյ հրդեհի աշտարակին վրայ ելլելով Վոսփորի և Ոսկեղջիւրի գեղեցիկ տեսարանները դիտեցին։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ հեռագիր մը, Ատանայէն հասած, կը ծանուցանէ թէ զանազան յանցանքներով ձերբակալուած են 133 իսլամ և 95 քրիստոնեայ։ Մարաշի մէջ ալ 50 իսլամ ձերբակալուած են, մեծ մասամբ քիւրտ։ Կողոպտուած գոյքերը իրենց բուն տէրերուն կը վերադարձուին։

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ Թուրք րէաքսիոնէրները սպառնացած էին Ջարդէն ազատած Հայերն ալ կոտորել, եթէ որեւէ մէկ իսլամ կախաղան հանուէր պատերազմական ատեանին վճռով։ Օսմանիէր Լոյս կ'ըսէ թէ պատերազմական ատեանը հաստատապէս որոշած է նկատի չառնել այդ կարգի սպառնալիքներ, քանի որ Ատանայի մէջ համախմբուած բաւականաչափ զօրքերը կրնան զսպել ամէն բանական արարք։

ՀԱՃԸՆԻ առաջնորդ Տ. Ներսէս Ծ. Վ. Դանիէլեան մայիս 14 թուով հետեւեալ հեռագիրը ուղղած է Սապահի. «Ատանայի մէջ հրատարակուած Իթիսալ լրագրի ապրիլ 25ի 39րդ թուով մեր հասարակութեան դէմ լոյս տեսած զրպարտական և ճշմարտութեան հակառակ գրութիւնը կը մերժեմ Ազգին անունով։»

ԿԻԼԻԿԻՈՅ արկածելոց ապահովագրական գործը. — Տեղեկացած ըլլալով թէ կարգ մը ապահովագրական դատերու մէջ անհրաժեշտ նկատուած է՝ որ ապահովագրական կորուստ ունեցողներ կարճ ժամանակամիջոցի մը մէջ պէտք է դիմեն ապահովագրական ընկերութեանց և իրենց վնասը պահանջել, պարտք կը համարիմ Կիլիկիոյ դէպքերէն վնասուող հայրենակիցներուս ծանուցանել՝ որ ապահովագրական ընկերութեանց ուղղեալ յանձնարարեալ (թէահհուտլի) նամակներով անմիջապէս փութան հարկ եղած զեկուցումն ընել՝ ապագային դժուարութեանց տեղի չտալու համար։ Տօքթ. Ս. Թէրզեան

ԱՏԱՆԱՅԻ մէջ ամէն օր հաց, ալիւր, պանիր և ձիթապտուղ կը տրուին փոխն ի փոխ. շաքարը երկու անգամ ալ իւղ և բրինձ կը բաշխուի։ Պաղչէի մէջ 3000 անօթի և մերկ անձեր կան, որոնք հա՛ց կ'աղաղակեն։ Երեք վայրերու մէջ որբերը կը հաւաքուին, սակայն կառավարութեան կողմէ ամէն գործի առջեւ արգելքներ կը հանուին։ Կատարեալ բռնապետութիւն կը տիրէ։ Պոլսոյ մէջ ծախուած պատկերները հոս որուն քով որ գտնուի կը բանտարկուի։ Տարսոնի մէջ հինգ Հայեր բանտարկուած են իբր թէ Թուրք մը սպաննած ըլլալնուն։ Դայմագամին թելադրութեամբը բոլոր Թաղերու մուխթարները կը կանչուին և ստիպման տակ իրենցմէ տեղեկագիր մը կը պահանջուի թէ Հայերը 600 Թուրք սպաններ են։ Ոմանք չեն ստորագրած...։ Ամէն անձգլուխ 40 փարա և մինչեւ 1000-1500 ղրշ. կը բաժնէին օրական, հիմա 800ի իջեցուցած են և այն ալ ամէն օր չէ։ Շարունակ Հայոց այրած տուներուն մոխրակոյտները կը քրքրեն և անամօթաբար վերնարուածեաններ գտանք ըսելով ան ու աս կը բանտարկեն։ Եկեղեցիի համար անօթներ պէտք է դրկել։ Ատանայի մէջ ամէն բան փճացած է։ Հայոց սեփական շուկան, խաներները, պանդոկները, այգեստանները, ագարակները ամբողջովին այրած ու թալանուած են։ Միակ Հայոց եկեղեցիին մէկը և առաջնորդարանը չեն այրած։ Բողոքականներու եկեղեցիները այրած են։ Անձի կորուստը 20,000 կը հաշուուի։ Անիմանալի խժդժութիւններ ի գործ դրած են։ 4 տարեկան տղոց մորթը քերթած են, ուրիշներ քարին զարնելով մեռցուցած են։ Կիները ակէ առ մազէ մազ կապելով այրած են։ Դազաններու պարագլուխը եղած է Ֆէրիդ Մուսթաֆա փաշան, Ճէվատ պէյը և 37 Թուրքեր։ Մինչեւ երկու օր առաջ 85 Հայեր բանտարկուած էին և ատոր փոխարէն սազիւ 7-8 հատ անմեղ Թուրքեր։ Հոս ու հոն գաղտնի լրտեսներ դրկուած են Հայեր բերան տալու համար։ 20,000 աղէտեալներէն 6000ը Պատրիարքարանի քննիչները, 8000ը Անգլ. հիւպատոսը և 6000ն ալ Ամերիկեան միսիոնարները կը կերակրեն։ Ատանայի մէջ Ֆէլլահներու տուները խուզարկութիւն կատարուեցաւ զէնքեր գրաւելու համար, Ֆէլլահները դիմադրեցին ըսելով թէ դուք մեզի մարթին բաժնեցիք որ Հայերը զարնենք, զէնք չենք յանձներ որովհետեւ ձեր վրայ վստահութիւն չունինք, հիմակ ալ Հայոց ձեռքով մեզի ջարդել կուտաք։

ՄԵՐՍԻՆԷՆ պատգամաւորները հետեւեալ տեղեկութիւնները կը հաղորդեն. — Երեք օրէ ի վեր Ատանայէ հոս դարձանք, առ այժմ համառօտ տեղեկութիւններ տալով պիտի գոհանանք։ Ցաւօք ո և է գրութիւն չստացանք ծանուցանող թէ մեր գրութիւնները հոդ հասեր են։ Ստացանք 500 ոսկի և 300 անգլ. ոսկին։ Տօքթորները եկան, գործի ձեռնարկեցին, շնորհակալ ենք. ստացանք 350 պարկ ալիւր և 11 հակ հանդերձեղէն։ Հոս եթէ դրամ ղրկուի աւելի լաւ տեսակ ալիւր կ'առնենք։ Բաշխման ցուցակը ղրկել անկարելի է, որովհետեւ 10,000 մարդու բաշխուած է. մէկ օրէն չի կրնար գրուիլ. երբ վերադառնանք, պիտի ներկայացնենք տեղեկագիրը։ Մեր գործը երեք ճիւղի վրայ է Մերսին, Տարսոն և Ատանա։ Մերսին կը կերակրենք 1600 անձ, Տարսոն 2500, Ատանա մեր բաժնին ինկած է 6000 անձ. ասոնց հաց, ալիւր, բրինձ եւն. կուտանք։ Դրկուած նպաստներով կարելի չէ 10,000 հոգի կերակրել. 150 պարկ ալիւր Լազքըյէ ղրկեցինք, 150 ոսկի Մարաշ, Պաղչէ ալ դեղեր ևն. ղրկեցինք։ — Մերսինի մէջ հիւանդանոց մը բացուեցաւ, ուր անխտրաբար կը դարմանուին հիւանդները։ Հայ գեղի բնակիչները Տարսոն կը գտնուին և կը բնակին եկեղեցիին և գոլէճին բակը, մերկ և անօթի։ Այժմ Ատանայի մէջ օրական տասնէն քան մահ կը պատահի. եկեղեցին և դպրոցը միայն չեն այրած Ատանայի մէջ։ 500 վիրաւորներ 4 յարկերու մէջ զետեղուած են։ Նիւթական կորուստը ահագին է. Ատանա չի կրնար վերաշինուիլ։ Բոլոր քրիստոնէից եկեղեցիները այրած են։ Վալին մեզի լաւ ընդունելութիւն ըրաւ և մեր պահանջումները գործադրեց և հրաման ըրաւ որ.

Ա. — 17 անձերու շղթաները քակուին։

Բ. — Ծեծը վերջացուի։

Գ. — Թոյլատրեց որ բանտարկելոց այցելենք։

Դ. — 200 վրան տուաւ։

Ե. — Գիւղերը, ագարակները մնացած հայ աղջիկները, կիները, տղաքները քաղաք փոխադրել տուաւ։

Զ. — Երկու բոլիսներու վատ արարքները տեսնելով պաշտօնէ դադրեցուց։

Է. — Խոյամացողները Առաջնորդարան ղրկելով, առջի կրօնքին մէջ հաստատեց։ 20,000 ժողովուրդ կը կերակրուի. այսպէս, 6000ը մենք, 8000ը անգլ. հիւպատոսը, 6000ն ալ Ամերիկեան միսիոնարը. և մասմըն ալ Գերմանացիք։

ՄԻՋԱԶ. ՕԳՆՈՒԹԵԱՆ Յանձնաժողովը երէկ երկու մասնախումբեր ընտրեց։ Առաջինը ելմտական հաստատութեանց դիմելու և անոնց օգնութիւնը ստանալու պաշտօնով, որուն անդամ ընտրուեցան. — Պ. Պ. Պաք, Զարիֆի, Մ. Մանուկեան, Գուլթօ, Րիզա Թէվֆիք պէյ, Ֆէրնանտէզ։ Բ. յանձնաժողով, որ պիտի դիմէ վաճառականաց և սեղանաւորական տուներու։ Անդամ ընտրուեցան Պ. Պ. Արամ Հալաճեան, Թարանտօ, Զ. Փէքմէզ, Ահմէտ Նեսիմի պէյ, Պինս, Վիթալ որդի, Մ. Շահպազ, Ա. Հիւրմիւզ, Ա. Մավրօքորտաթօ, Վիթալի Քամխի, Իսմայիլ Հագգը պէյ (երեսփոխան), Վ. Էսաեան։ Այդ մասնախումբը օժանդակներ պիտի ունենայ իրեն։

Ա. — Ժողովը որոշեց խնդրել որ զանազան բարեսէրներու կողմէ պատրիարքարան ղրկուած գումարները ամփոփուին միջազգային յանձնաժողովին մօտ։

Բ. — Պ. Հիւկնէն յանձն առաւ Օսմ. Պանքայի մէջ միջազգային հանգանակութեան յատուկ կիշէ մը բացուելու համար դիմել Մ. Տէֆէսի։

Գ. — Որոշուեցաւ Պոլսոյ և օսմ. քաղաքներու, ինչպէս նաեւ Եւրոպայի և Ամերիկայի մէջ ամէն լեզուով հրատարակուած թերթերուն կոչ մը ուղղել և անոնց մէջ հանգանակութեան ցանկեր բանալ։

Դ. — Պ. Տէլպէօֆի առաջարկութեամբ որոշուեցաւ բարիզեան մամուլի ընկերակցութեան գեր նախագահ Պ. Տէշանէլի ղրկել օգնութեան հրաւէրը, հանգանակութիւն բանալու համար Ֆրանսայի մէջ։ Անգլիոյ հանգանակութիւնը կազմակերպել ստանձնեց Պ. Հիւկնէն, Պելճիքայի համար՝ Պ. Ռիշար Քուլթօ, Աւստրիոյ համար Տօք. Սիփեցըր, Ամերիկայի Մ. Նահանգաց համար Մ. Փիթ։ Բաց աստի Պոլսոյ օտար մամլոյ ընկերակցութեան նախագահ Պ. Գրիւֆ ստանձնած է բոլոր լրագրաց ներկայացուցիչներուն կոչ ընել մասնակցելու համար հանգանակութեան։ Արամ էֆ. Հալաճեան Ատանայի մէջ որբերու պաշտպանութեան պէտքը բացատրելով, առաջարկեց որբանոց մը հաստատել հոն անմիջապէս. միաձայնութեամբ ընդունուեցաւ հոգալ անոնց պէտքերը։

Ժողովը որոշեց գիտել տալ թէ յանձնաժողովը համազգային հանգամանք ունի և նպատակ ունի առանց կրօնի խտրութեան օգնել բոլոր արկածելոց։

ՔԱՂԱՔ. Ժողովը գումարուեցաւ երէկ Ղալաթիոյ խորհրդարանին մէջ և զբաղեցաւ ի մէջ այլոց հետեւեալ խնդիրներով։

Ա. — Որոշեց հրահանգ տալ Տեղապահին որ փութով համագումար ժողով գումարել տալով, պատրաստուի պատրիարքական ընտրելեաց ցանկը։

Բ. — Նախորդ նիստի որոշման համաձայն որոշուած թագրիրը ընդունուելով պիտի մատուցուի կառավարութեան։ Թագրիրը հայ գաղթականաց վիճակին կը վերաբերի, որով կը բացատրուէր անոնց նախապէս հոս ջրկիրութեան, պահապանի, բեռնակրութեան կէտիկ ունենալը, և անոնց թափառաշրջիկ չըլլալը յայտնելով, կրկին պաշտօններ յանձնուիլը կը խնդրուի։

Գ. — Ներքին գործոց նախարարութեան հրամանաւ վերջերս Հայոց համար գործածուող դրէգօրիէն բառին տեղ խրիստիան բառը գործածուիլ սկսաւ։ Ժողովը որոշեց թագրիրով մը դիմել Ներքին գործոց նախարարութեան խնդրելով որ խրիստիան բառին տեղ Հայ. եկեղեցի գրուի ու այս մասին հարկ եղած կարգադրութիւնը ըլլայ։

Դ. — Ժողովը նկատելով որ իր սեղանին վրայ բազմաթիւ հողային և կալուածական խնդիրներ կան, և չեն կրնար լուծում գտնել, յարմար դատեց ձեռնհաս ելեւմտագէտներէ յանձնախումբ մը կազմել, որպէս զի անոնց միջոցաւ ուսումնասիրուին, անոնց դատավարութեան վերաբերող պարագաները ճշդուին և հարկ եղած հետապնդումները տեղի ունենան։ Ժողովը իր անդամներէն Ռուբէն էֆ. Փափազեանի պաշտօն յանձնեց որ երկու յարմար օրէնսգէտներ անդամակից որոշէ և ներկայացնէ ժողովին վաւերացուելու համար։

ԱՏԱՆԱՅԻ ՀԱՄԱՐ. — Ի նպաստ Կիլիկիոյ արկածելոց, Ռոտոսթոյի մէջ կազմուած հանգանակիչ Մասնախումբի հետեւեալ հաշուեցոյցին Պատ. Օրաթերթին միջոցաւ հրատարակութիւնը խնդրելով մնամ աղօթարար Առաջն. փոխանորդ Բարթող քհնյ. Թաքմճեան։

Օ.Ռ. 108 Պ.ւ.են

Մուտք.—Ռոտոսթոյի մէջ հանգանակուած	27611.50
Կէլիպօլուի Թաղ. Խորհուրդէն	2538
Չորլուի » »	1200
Սիլիվրիի » »	1728
Մալկարայի » »	1620
» Ծէվէճեան էֆ.է	1080
Դրամի տարբերութենէ	205.75
	35983.25
Ելք.—Երեք անգամէ Պատրիարքարան յանձնուած	35713.50
Անգլիական և պակաս ոսկիներէ վնաս	145.25
Տասնմէկ հակ հագուստի և 8 պարկ ընդեղէնի փոխադրութեան	124.50
	35983.25

Հանգանակիչ Մասնախումբի
Գանձապետ Նախագահ
ՄԿՐՏԻՉ ՄԵԼԶԷԲԵԱՆ ՄՈՎՍԷՍ ՅԱԿՈԲՈՎԻՉ

ՆՈՐ ԹԵՐԹ. — Մօտերս պիտի հրատարակուի Կոճակ շաբաթաթերթը, խմբագրութեամբ Պ. Պ. Գր. Էսիկեանի եւ Հմ. Արամեանցի։ Բաժնեգինն է՝ Պոլիս և գաւառներ 50 ղրշ. տար., 30՝ վեցամսեայ, արտասահման 12 ֆր. տարեկան և 7 ֆր. վեցամսեայ։ Հասցէ, Պոլիս, Գըլըճեան գրատուն, Զաքմաքճըլար, 25, Կոճակին։

ՊԱՏԱՐԱԳ. — Վաղը, 17 մայիս, Գեր. Տ. Գէորգ Արքեպ. Երէցեան Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Պէշիկթաշի Ս. Աստուածածին եկեղեցիին մէջ, ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ Թադէոս էֆ. Հանէսեանի։ (Կնիք Թաղ. Խորհրդոյ)

ՅԱՒՈՎ կ'իմանանք մահը Օր. Հռիփսիմէ Նէշթէրճեանի, դուստր Վճարեալ Ատեանի անդամ Գաբրիէլ էֆ. Նէշթէրճեանի։ Ողբացեալը ատենէ մը ի վեր կը տառապէր անողոք հիւանդութենէ մը։ Ամէն դարման անօգուտ եղած էր, ու հէգ օրիորդը, իր ամէնէն թարմագեղ տարիքին մէջ, կ'երթայ գրկել ցուրտ հողը։ Նորատի օրիորդը Հոմ Գօլէճ կը յաճախէր առկաւին, և շատ ուշիմ էր, մաքի ու արտ ձիրքերով օժտուած հաւասարապէս։ Այս դառն կորուստին առթիւ մեր խորին ցաւակցութիւնները կը յայտնենք Տէր և Տիկին Նէշթէրճեանի ու պարագաներուն։

Տէր և Տիկին Գաբրիէլ Նէշթէրճեան, Տէր և Տիկին Միքայէլ Նէշթէրճեան, Ֆրէնկեան, Նեմցէ, Սիմոնեան, Տ. Մաթէոսեան ընտանիքները և բոլոր ազգականները խորին ցաւով կը ծանուցանեն դառնաղէտ մահը

ՕՐ. ՀՌԻՓՍԻՄԷ ՆԷՇԹԷՐՃԵԱՆԻ

ծաղիկ հասակի մէջ, անողոք հիւանդութեան մը հետեւանքով։ Յուղարկաւորութիւնը պիտի կատարուի երկուշաբթի օր, Խասգիւղի Ս. Ստեփաննոս եկեղեցին, առաւօտ ժամ 4ին (Ը. Թ.)։ Հանգուցեալին մարմինը պիտի ամփոփուի տեղւոյն գերեզմանատունը։

Կը խնդրուի ներկայս իբր մահազդ նկատել։

ՓԱՍՏԱԲԱՆԱԿԱՆ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ
Պոլիս, Գոնամաճ Օղլու խանը, թիւ 10
Ծանօթ փաստաբան Միքայէլ էֆ. Նէշաքէրճեան այս անգամ Պրուսայէն մայրաքաղաք փոխադրուելով, իր գրասենեակը հաստատած է վերոյիշեալ խանը։ Ամէն օր, բաց ի ուրբաթէ, կէսօրէն առաջ կ'ընդունի յաճախորդներու այցելութիւնը։ Կը ստանձնէ վաճառականական և պատժական դատեր ու կը կատարէ խորհրդակցութիւններ, շատ չափաւոր գիներով։ 8—1

ԱԶԴ. — Վաղը, կիրակի, մայիս 17, Թաղիս Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ տօնախմբութեան առթիւ՝ ի ներկայութեան Վեհ. Տ. Տ. Մատթէոս Ս. Կաթողիկոսին Ամենայն Հայոց, հանդիսաւոր Ս. Պատարագ պիտի մատուցանէ Վրաստանի և Իմերէթի առաջնորդ և կաթողիկոսական հրաւիրակ Գեր. Տ. Գարեգին Ս. Արքեպ. Սաթունեանց։

Թաղ. Խորհրդոյ
Ատենադպիր Ատենապետ
Խ. ՍԻՄՈՆԵԱՆ Յ. ԷՍԱԵԱՆ
Բերա, 16 մայիս

Յ. Գ. — Յաւարտ Ս. Պատարագի՝ հանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի՝ ըստ սովորութեան՝ ի յիշատակ Գազազեան գերդաստանի ննջեցելոց։

ՕՍՄ. ՏՊԱՐԱՆԱԿԱՆ ԲԱՆՒՈՐՆԵՐՈՒ
ՄԻՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ. — Կը խնդրուի բոլոր տպարաններու ներկայացուցիչներէն վաղը, ժամը 4ին անպատճառ ներկայ գտնուիլ Միութեանս գրասենեակը։ Վարչ. Խորհրդոյ
Նախագահ
ԵՐ. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ

Հայ-Աւետարանական Բեմ

ՎԱՂԸ ՊԻՏԻ ՔԱՐՈԶԵՆ. —

Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին մէջ ժամը 2.30ին Բրօֆ. Յ. Հ. Ճէնիզեան։

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամը 3ին Վեր. Ա. Պ. Շմաւոնեան։

⁂ Կէտիկ Փաշայի Ամերիկեան վարժարանին մէջ (Լանկայի եկեղեցիի պաշտամունք) ժամը 2.30ին Վեր. Գ. Տէմիրճեան։

⁂ Պէյօղլը Հաուսի մատուռին մէջ ժամը 3ին Վեր. Յ. Գ. Գրիգորեան։

⁂ Խասգիւղի մատուռին մէջ ժամը 8ին Վեր. Ս. Յ. Չորիկեան։

ԵՐԻՏ. ՔՐԻՍ. ԸՆԿԵՐԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԱՂՕԹԱԺՈՂՈՎ

Գումգաբուի Միշըն Հաուսի մէջ ժամը 7.30ին։

⁂ Սկիւտարի մատուռին մէջ ժամ 8ին։

ՅՍՕՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊՈՒՔՐԷՇ, 28 մայիս. — Վիէննայէն ու Պերլինէն եկած հաւաստումներուն հակառակ, Ռումանիոյ քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը հաւաստուի թէ Ռումանիա ո և է դիմում չէ ըրած՝ Եռեակ Զինակցութեան մէջ մտնելու համար։ Անտարակոյս Ռումանիա խիստ անկեղծ բարեկամը պիտի մնայ Աւստրիոյ և Գերմանիոյ, բայց երբեք պաշտօնական դաշնակիցը։

ՎԻԷՆՆԱ. — Հակառակ նախապէս ծանուցուածին, Աւստրիա-Հունգարիա պիտի մասնակցի Հռոմի 1910ի միջազգային ցուցահանդէսին։

ՊԱՀԻՐԷ. — Բորթ-Սայիտի մէջ ժանտախտէ դէպք մը պատահած է։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆԸ

Յառաջիկայ երկուշաբթի, Ս. Հոգեգալստեան տօնին առթիւ, Ղալաթիոյ Սակարանը գոց պիտի ըլլայ։

ԱՅՍ ՕՐԵՐՍ
ՔԱՌԼՄԱՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
ԱՆՕՐԻՆԱԿ ՎԱՃԱՌՈՒՄ
ՋԵՂՋՈՒԱԾ ԳՆԵՐՈՎ
Մէկ քանի առարկաներ միայն յիշենք.
ՄԵՏԱՔՍԷ ՀՈՎԱՆՈՑՆԵՐ ամէն գոյներով ղրուշ 48
ԱԼՊԱԿԱՅԷ ԲԼԻՍԷ ԺԻՒԲՈՆՆԵՐ շատ լաւ տեսակ » 50
ԹԱՇԿԻՆԱԿՆԵՐ ԳԻՐԵՐՈՎ 12 հատը » 16
ՊԱԹԻՍԹԷ ԺԻՒԲՕՆՆԵՐ պրոտըրիով բանուած » 15
5000 Պաքիսքէ Պլուզներ 15—40 ղրշ.
Մեծաքանակ թիւով զուքոններ գրեք ոչինչ գինով պիտի ծախուին։ 3—3

ԻԼԱՆ
Զըրաաթ Պանգասը իտարէի մէրքէզիյէսի խատէմէ վէ օտաձըլարը իչուն իմալ էթտիրիլէճէք օլան տէօթ ատէտ գարօթ վէ 19 թագըմ սէթրի վէ բանթօլօնըն չուգասըյլա պիրլիքտէ իմալիյէսի պուքերրէ մէվգըի միւնագասայա գօնըլմըշ օլուպ չէհրը հալը բուլմինին 21ինճի բէրշէնպէ կիւնի սաաթ ալթըտա բէհալէի էվվէլիյէսի վէ 25ինճի բազար իրթէսի կիւնի սաաթ ալթըտա գատը իհալէ պէյ թէնզիլ իւէն օլուր իսէ գապուլ իտիլէրէք իհալէի գաթիյէսի իճրա գըլընաճաղընտան իմալըն թալիպ օլանլարըն նիւմունէսինի կէօրմէք վէ շէրաիթինի անլամագ իզրէ պէշ ատէտ լիրայը օսմանի բէյ ազչէսինի միւսթաահիպէն մէզքիւր Պանքա իտարէի մէրքէզիյէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։
Ֆի 12 մայըս 325 2—2

ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ ՍՆՏՈՒԿ

ՎԻՆԸՐ ՊԱՆՔ - ՖԷՐԱՅՆ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ՂԱԼԱԹԻԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

Դրամագլուխ 130 միլիոն քրոնի, ամբողջովին վճարուած: Պահեստի գումարներ 38,000,000 քրոնի չափ:

Պոլսոյ գործակալութիւն՝ Էլքեաթիպ խան, Բերայի գործակալութիւն՝ Ս. Անթուան խան, Բերա, Մեծ-Փողոց։

ԳԼԽԱՒՈՐ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ

Վճարումները ոսկեդրամով ըլլալու են։ Ցիսուն դրուշէն վար վճարում չընդունուիր։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն այսօր հարիւրին 3½ տոկոս կը վճարէ 1000 ոսկիէն վար գումարներու համար, իսկ անկէ աւելի գումարներու համար՝ հարիւրին 3։ Սակայն կրնայ տոկոսին սակը իջեցնել կամ աւելցնել տեղական լրագիրներու միջոցաւ 15 օր առաջ իմաց տալէ յետոյ։

100 ոսկիէն վար գումարները կրնան ետ առնուիլ ամէն ատեն։

100 ոսկիէն վեր գումարները կրնան ետ առնուիլ գրաւորապէս ու կանխաւ ըլլալիք ազդարարութենէ մը յետոյ, հետեւեալ կերպով.

3	օր	100- 150	ոսկի գումարի համար	
6	»	151- 200	»	»
10	»	201- 500	»	»
15	»	501-1000	»	«
30	»	1001 և անկէ վեր	»	»

Վինըր Պանք-Ֆէրայն իրեն կը վերապահէ պանքան դրամ ունեցողներուն հաշիւը կարգադրել, ուզած ատեն վճարելով տէրոջ պարունակած գումարը։

Վինըր Պանք-Ֆէրայն խնայուած գումարը պարունակող տետրակ ալ կը յանձնէ անչափահասի անունով, բայց այդ պարագային, նշանակուած խնամակալը (վէլի կամ վասի) միայն իրաւունք ունի դրամը քաշելու։

Խնայողական Սնտուկէն զատ, Վինըր Պանք-Ֆէրայն կը զբաղի նաեւ սեղանաւորական ուրիշ գործառնութիւններով։

La Grande Fabrique S. Stein

ԵՒ ԵՂԱՆԱԿԻՆ ՆՈՐՈՅԹՆԵՐՈՒՆ ԱՄԵՆԷՆ ՄԵԾ ՄԹԵՐՔԸ

ՓՆՏՌԵՑԷՔ ՇԹԱՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

Որ զգեստեղէնի համար Արեւելքի ամենէն մեծ վաճառատունն է։

ԲԱՑՈՒՄ ՖԼՕՐԻԱՅԻ ՊԱՐՏԷԶԻՆ

ԱԶԴ.— Տնօրէնութիւնս պատիւ ունի ծանուցանելու հանրութեան թէ Ֆլօրիայի պարտէզին բացումը տեղի ունեցած է 1909 ապրիլ 19 կիրակի օրը։ Այդ պարտէզը հաճելի ընծայելու համար զբօսաշրջիկներուն, կարեւոր բարեփոխումներ կատարուած են։ Վրան գոց տեղ մը շինուած է. ի հարկին անձրեւէն պատսպարելու համար յաճախորդները։ Պիւֆէն բոլորովին կերպարանափոխ եղած է, որպէս զի ամէն յաճախորդ կարենայ թարմ գարեջուր խմել, շատ արագ սպասարկութեամբ, որքան ալ բազմութիւն ըլլայ։ Պոմոնթիի գարեջուրը, խիստ թարմ, զեղչուած գիներով պիտի տրուի և պարտէզին մէջ փակցուած ծանուցումներով գինը նշանակուած է։ Միւս ըմպելիներն ալ առաջնակարգ պիտի ըլլան և ամէն քաակի մատչելի։ Պէտք է ըսել որ աթոռներու և սեղաններու համար դրամ չպիտի առնուի։ Երթեւեկութիւնը դիւրացնելու համար, երկաթուղիի ընկերութիւնը շատ մը կառախումբեր պիտի կեցնէ Ֆլօրիայի առջեւ, ուրբաթ և կիրակի օրերը։

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

Պոմոնթի գարեջրատան անանուն Ընկերութեան

12—5

PHŒNIX ASSURANCE LD. C°

"ՖԻՆԻՔՍ,,

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և փնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով։

ՖԻՆԻՔՍ կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով։

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է աւելի քան 27000000 անգլիական ոսկի։

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքալիս խան, Պանք Օթոմանի մօտ, Ղալաթիա։

ՊԱԼՔԱՆ

Առանձնաշնորհեալ ապահովագրական ընկ.

Դրամագլուխ եւ պահեստ Ֆրք. 9,500,000

Վերապահովագրական դրամագլուխ եւ պահեստ » 142,750,009

ՊԱԼՔԱՆ ընկերութիւնը կ'ապահովագրէ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ կահկարասի եւայլն, Կ. Պոլսոյ և Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ շատ դիւրամատչելի պայմաններով, իսկ իր միւս երկրորդ ճիւղը որ անմրցելի գիներով և պայմաններով օժտուած է, կը կատարէ խառն ապահովագրութիւն, ընտանեկան, մանուկներու, եւայլն եւայլն։ 50—33

Ընդհանուր գործակալ Թուրքիոյ Խ. ՖՐԱՆԿԻՒԼՕՖ եւ Ընկ

Պոլիս, Անանիատիս խան

ՔԱՂՈՒԱԾ

ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՅ ՈՐՈՇՄՆԱԳՐԷՆ

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՆԷՕՇԱԹԷԼԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՆԱՀԱՆԳԻՆ

Նկատողութեան առնելով 1905ին Մայիս 23ի կանոնագիրը, որ կը վերաբերի նահանգային աստղագիտական դիտարանին մէջ քրօնօմէթրներու և քանտիլներու քննութեան, ինչպէս նաեւ տարեկան մրցման մէջ լաւագոյն հանդիսացող քրօնօմէթրներու և քանտիլներու յատկացուած մրցանակներու բաշխման,

Նկատողութեան առնելով նաեւ նահանգային դիտարանի տնօրէնին տեղեկագիրը, որու կցուած են 1908 տարւոյ մէջ քննութեան ենթարկուած քրօնօմէթրներու գնացքին ցուցակները և վիճակացոյցները (bulletin de marche),

Լսելով նաեւ ճարտարարուեստի և երկրագործութեան բաժնի տնօրէնին բացատրութիւնները,

ԿԸ ՎՃՌԷ

կանոնագրին սահմանած մրցանակները հետեւեալ կերպով բաժնել 1908ի շրջանին համար

Ա. Գործարանատէրերու յատկացուած մրցանակներ գրպանի եւ ճաւու լաւագոյն վեց քրօնօմէթրներու համար սէրիի մրցանակ

Ա. ԿԱՐԳ		Թիւ գասակարգութեան
Առ. Գ. Գ. Ժ.	Ֆավըր-Ժագօ և Ընկ. գործարան ԶԷՆԻԹ ժամացոյցներու, ի Լօքլ	22,8
	Քօլ Պիւհրէ, ի Լօքլ	22,5
	Քօլ Տիթիշայմ, ի Շօ-տը-Ֆօն	22,2
	Քօլ Տ. Նարտէն, ի Լօքլ	19,1
	Գործարան Լոնժինի. ի Սէնթ-Իմիէ	14,2

. . . .

Ի Դիմաց Պետական Խորհրդոյ

Դիւանադպիր՝ ՊԷՐՐԷՆ Նախագահ՝ ՏՈՔԹ. ՊԷԹԹԱՎԷԼ

Սոյն վճռագրին վաւերական օրինակը կը գտնուի Զէնիթի ներկայացուցիչ Տեարք Գ. Սարգիսօֆ և ընկ. մօտ ի Պահչէգաբու, Թիւ 16.

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԹՐԱՄՈՒԷՅՆԵՐՈՒ ԸՆԿ.

Ազդ.—Նոր հունձքէն մէկ միլիոն քիլօ չոր խոտի հայթայթումին նուազուրդը տեղի պիտի ունենայ յունիս 3ին (Ն. Տ.) կէս օրէն յետոյ ժամը 2ին, Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա։ Փափաքողները կրնան տեղեկութիւն առնել պայմաններու մասին, դիմելով Ընկերութեան կեդրոնական մթերանոցը։ Նախապէս 25 օսմ. ոսկի աւանդ ձգելու է Ընկերութեան սնտուկը, նուազուրդին կարենալ մասնակցելու համար։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

Կ. Պոլիս, 12 մայիս 5—4

ՌՈՒՄԷԼԻԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԱՀԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԱԶԴ.— Ռումէլիի Երկաթուղիներու 236րդ վիճակահանութիւնը պիտի կատարուի 1909 մայիս 19/1 յունիսին, կէս օրէն առաջ ժամ 10ին, օսմ. Հանր. Պարտքի կեդրոնատեղիին մէջ, հրապարակաւ, եւրոպական, հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւններուն և Օսմ. Կայս. Պանքայի պատուիրակներուն մասնակցութեամբ։

Կ. Պոլիս 6/19 մայիս 1901

Khedivial Mail Line

(Քէտիվիալ Մէյլ Լայն)

Շոգենաւային Ընկերթ.

Շաբաթական ամենէն արագ երթեւեկը Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ

- «Օսմանիէ» շոգենաւը, նաւապետ Կաթէսչի, կիրակի, 30 մայիս 1909 (Ը. Ն.), կէս օրին Աղեքսանդրիայէն հոս կը ժամանէ. իսկ երեքշաբթի 1 յունիս 1909 կէս օրէն ետքը ժամը 3ին պիտի մեկնի Աղեքսանդրիա, հանդիպելով Իզմիր և Պիրէօս։

ՍՈՒՐԻՈՅ ԳԻԾ

«Մէնզալէհ» շոգենաւը նաւապետ Ֆրիմէն յունիս 5ին ճամբայ պիտի ելլէ դէպի Կէլիպօլը, Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Սագըզ, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Սուրիական Տրիպոլիս, Պէյրութ Հայֆա, Եաֆա, Բօրթ-Սաիտ և Աղեքսանդրիա։

Տեղեկութեանց համար դիմել Ընկերութեան կեդրոնատեղին, Ղալաթիա, քաթփին վրայ, Մէյմէնէթլի խան, իսկ մասնաճիւղը՝ Պոլիս, Վալիտէ Սուլթան խան։

Gie 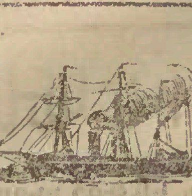 RUSSIE

Navigaiion à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Մայիս

Դշ. 13/26	Ինէպոլի, Սինօպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէս օրէն առաջ ժամը 10ին։
Դշ. 13/26	Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։
Եշ. 14/27	Իզմիր, Պիրէօս և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
Եշ. 14 27	Օտեսա. ժամը 4ին։
Ուր. 15/28	Սեվաստոբոլ. ժամը 10ին։
Շբ. 16/29	Օտեսա. ժամը 10ին։
Շբ. 16 29	Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիօս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօռ-Սաիտ և Աղեքս. ժամը 4ին։

ԹԵՐԹՕՆ "ԱՐԵՒԵԼՔ,,Ի (25)

ՀԱՄԻՏԵԱՆ ՐԷԺԻՄԸ

Գրեց՝ ՓՕԼ ՏԸ ՌԷԿԼԱ

ԳԼՈՒԽ Ը.

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԻՇԽԱՆ ԵՒ ՎԵՀԱՊԵՏ... ՈՒ ՄՈԼԻ ՀԱԼԱԾԻՉ

Ակնակապիճին մէջ մխրճուած է աչքը, իսկ ակնագունդը ցցուած է։ Կոպերը, թանձր ու երկայն թարթիչներով եզերուած, մանաւանդ վերի թարթիչները աւելի կամ նուազ սաւերագծուած են։

Խորհողի մը աչքերը ունի Համիտ, կասկածելի խորհող մը, կամքի ենթակայական ուժով մը օժտուած։

Համիտի քիթը երկայն է, վերի մասը նուրբ, կոր, ոսկրուտ, ռնգունքը զօրաւոր. Թրքական և հայկական քիթ է(*)։ Վերի մասին վրայ, ձախ կողմը, թեթեւ շեղում մը կայ։ Բերանը մեծ է, ակռաները իրարմէ հեռու, աւելի դեղին քան ճերմակ. վարի շրթունքը աւելի խոշոր է, թանձր ու լեցուն քան վերի շրթունքը, մէջտեղը քիչ մը ճեղքրտած. շրթունքը ձեւաւոր ու ազդու, բուռն զգայապաշտութեան և համեմատական բարութեան խառնուրդ մը կը ձեւացնէ։

Բունքին մազերը, քթին ու մօրուքին միջեւ, սեւ ու կարճ են։ Գանկը դէպի գլխուն գագաթը խոյս կուտայ. այս վերջինը բարձր է։ Պզտիկ ուղեղը շատ ցցուած է։

Ականջները երկայն ու փակած են, քիչ մը դէպի վերի մասը յառաջացած. գրեթէ անարիւն ու թափանցիկ են։ Սեւ յօնքերը բարեձեւ են, բայց ձախ յօնքը աւելի բարձր ու աղեղնաձեւ է։

(*) Դիմագտօրէն՝ Համիտի քիթը ի վեր կը հանէ աւելի բռնապետական քան հաստատամիտ կամեցողութիւն մը, որովհետեւ անոր մեծութիւնը շատ կը փնասէ իր զօրութեան։

Մօրուքը այնքան գունաւոր չէ. յոգնած ու տժգոյն երեւոյթ մը ունի։ Դէմքին ամբողջութիւնը շատ երկարաձգուած ձուաձեւ մըն է։

Ձեռքերը նուրբ և չոր, վրդովեալ ու ջղագրգիռ վիճակ մը ունին։ Վարդագոյն եղունգները, լաւ խնամուած, կարճ և կլոր ձեւով կտրուած են, այսինքն թրքական ճաշակով։

Ոտքերը, բաւական կորաձեւ, նուրբ և վայելուչ երկարութիւն մը ունին։ Ոտքերուն յօդուածները ցեղային նրբութիւն մը կը պարզեն։

Ապտիւլ-Համիտ, արդէն ալեխառն մազերով, իր տարիքը կը ցուցնէ։ Կոնակին բաւական զգալի կորութիւնը ա՛լ աւելի կը շեշտէ իր հիւանդոտ ու տարիքոտ երեւոյթը. այդ պատճառաւ ստիպուած է կռնակը ծռած քալելու։

Ձայնը հնչուն, համակրելի և թրթռուն է։ Իր հպատակներէն աւելի ցած կը խօսի։ Ցատկ, հեղինակաւոր, հանդարտ խօսուածք մը ունի, երբ ուշադրութիւն ընէ. բայց խառնաշփոթ կը դառնայ, եթէ ինքզինքը ձգէ։

Օտարականներուն առջեւ քիչ անգամ կը ժպտի, բայց իր դիմագծութեան վրայ դիւրաւ կը կարդացուի բարեացակամութիւնը։ Համիտ գիտէ մաքի ընել, ինչ որ մեծ յատկութիւն մըն է վեհապետի մը համար։ Տեսական յիշողութիւնը զօրաւոր է, աչքին կազմութեան շնորհիւ, մինչ անուններու յիշողութիւնը տկար է....։

Հիմա որ կը ճանչնանք Համիտի դէմքը, բարոյապէս ուսումնասիրենք զինքը։ Պարզէն բաղադրեալին անցնինք....։ Եթէ մեր վաղեմի բարեկամ Տէպարոլ կենդանի ըլլար տակաւին եւ Համիտի հոգեբանական պատկերը գրի առնէր, նախ պիտի յայտարարէր թէ Համիտ Լուսնի, Սատուռնոսի, Աստղիկի եւ Արամազդի ազդեցութեան տակ կը գտնուի, համաձայն այն դրութեան որուն կը հետեւի բամեկամս։

Արդարեւ, Ապտիւլ-Մէճիտի երրորդ զաւկին՝ Համիտի մէջ շեշտուած է զօրաւոր ճակատագրի մը բուռն զգացումը։ Այդ կրօնական ու մոլեռանդ զգացումն է որ տիրապետած է իր կեանքին մէջ, կամ աւելի ճիշդը ըսելու համար, կեանքին ամէն պարագաներուն մէջ։

Այդ չորս մոլորակները, միշտ Տէպարոլի ընտիր դրութեան համաձայն, սա յատկութիւնները և թերութիւնները կ'ընծայեն Համիտի.

Մայրայեղ խոհեմութիւն, աշխատասիրութիւն, տեսակ մը պայծառամտութիւն, յատկանշական յստակատեսութիւն, իրերու ամբողջութեան արագ թափանցում, վեհանձն գործեր ընելու խիստ զգալի պէտք մը, գեղեցկին ու միսին նկատմամբ սէր, պերճանքի և հանգստաւէտութեան սիրահար, հետաքրքրութիւն թէ ի՛նչ կը խօսին իր վրայ, պատերազմէ խորշում, բարեկեցութեան և չքեղութեան հետապնդում, մինչ ինք շատ պարզասէր է թէ՛ իր արդուզարդերուն և թէ անձնական պէտքերուն մէջ. նաեւ եղական վեհանձնութիւն՝ որուն կը խառնուի վայելումի և հրամայումի բուռն պէտք մը, արդարութեան և ճշմարտութեան հետազօտում՝ իր բոլոր գործերուն մէջ, և հակում՝ թաքուն գիտութեանց ու հանրամատչելի գիտութեանց։

(Շարունակելի)